

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เรื่อง

ผลกระทบจากการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมของประชาคมยุโรป

ต่อการผลิตและการส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดของประเทศไทย

Impact of EC Reform of Common Agricultural Policy on
Thailand's Tapioca Pellets Production and Exportation

ของ

นายสุทธกัฏฐ์ อำนวยการ

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

วท.บ. (บริการธุรกิจเกษตร)

เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2539

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ

๑๕ / ๓๓ / ๓๙

(อาจารย์อรสา บัวตะมะ)

กรรมการปัญหาพิเศษ

๑๕ / ๓๓ / ๓๙

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์รังสรรค์ โนนชัย)

หัวหน้าภาควิชาฯ

๑๕ / ๓๓ / ๓๙

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริจรยา เครือวิริยะพันธ์)

๑๗.
๑๖๖๔๗

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ป
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

14733

ปัญหาพิเศษ

T097151

4
เรื่อง

ผลกระทบจากการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมของประชาคมยุโรป
ต่อการผลิตและการส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดของประเทศไทย
Impact of EC Reform of Common Agricultural Policy on
Thailand's Tapioca Pellets Production and Exportation

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร)

ปท.
๑๗๗๔๗
๒๕๓๙

พ.ศ. ๒๕๓๙

ลงนาม.....

เลขทะเบียน..... ๑๗๑๕๑

วันเดือนปี.....

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิยาม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลงเรียบร้อยได้ ก็ด้วยความกรุณาในการให้คำปรึกษาแนะนำตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จากอาจารย์อรุสา บัวตะมะ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ และขอขอบพระคุณอาจารย์รังสรรค์ โนชัย ซึ่งเป็นกรรมการปัญหาพิเศษที่ช่วยในการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพิ่มเติม ตลอดจนให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์สำหรับการเรียบเรียงปัญหาพิเศษฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ คุณนิคม จุฬิาเสรีกุล และคุณอนิรัตน์ จุฬิาเสรีกุล ที่คอยช่วยเหลือทางด้านการจัดหาข้อมูลมาโดยตลอด ตลอดจนขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ-คุณแม่ที่เป็นกำลังใจและเป็นผู้ให้การสนับสนุนด้านทุนทรัพย์ในการจัดทำปัญหาพิเศษฉบับนี้

สุดท้ายนี้หากปัญหาพิเศษฉบับนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้เขียนต้องขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าปัญหาพิเศษฉบับนี้ คงจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้บ้างไม่มากก็น้อย

สุกฤษฎิ์ อำนวยวาร

พฤษภาคม 2539

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : ผลกระทบจากการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมของประชาคมยุโรปต่อการผลิตและการส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดของประเทศไทย

โดย : นายสุทธิภัทร อำนวยกา

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตร์บัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร)

สาขาวิชาเอก : บริหารธุรกิจเกษตร

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิเทศ : , ๒๕๕๑/๒๕๕๑/๓๙

(อรสา นีวตะมะ)

มันสำปะหลังเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญกับประเทศ สามารถส่งออกทำรายได้ให้กับประเทศปีละกว่า 20,000 ล้านบาท มันสำปะหลังที่ส่งออกของประเทศไทยส่วนมากจะอยู่ในรูปของมันสำปะหลังอัดเม็ด และตลาดส่งออกที่สำคัญคือประชาคมยุโรป แต่ภายหลังจากการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมของประชาคมยุโรปในปี 2536 เป็นต้นมา มีผลทำให้ราคาขั้วฝ้ายในประชาคมยุโรปซึ่งเป็นสินค้าคู่แข่งกับมันสำปะหลังอัดเม็ดลดลง ดังนั้นจึงเป็นจุดที่น่าศึกษาว่าการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมจะมีผลกระทบอย่างไรต่อมันสำปะหลังอัดเม็ดของประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการศึกษาคือเพื่อศึกษาถึงผลกระทบและแนวทางการแก้ไขปัญหาจากการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมต่อการผลิตและการส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ด โดยในการศึกษาจะทำการวิเคราะห์ให้เห็นถึงผลกระทบของการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมต่อสภาพการผลิตการส่งออก และแนวทางการแก้ไขปัญหามันสำปะหลังอัดเม็ดของประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่าผลกระทบทางด้านการผลิต มีผลทำให้เกษตรกรต้องลดพื้นที่เพาะปลูกลงอันเนื่องมาจากระดับราคาหัวมันสดที่ได้รับมีแนวโน้มลดลง และทำให้ในส่วนของภาครัฐต้องดำเนินมาตรการลดพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง และให้เกษตรกรหันไปทำกิจกรรมการเกษตรอื่นๆ เช่น การปลูกไม้ยืนต้น การทำไร่นาสวนผสม ส่วนทางด้าน การส่งออกปริมาณการส่งออกมีแนวโน้มลดลงเป็นอย่างมากโดยในปี 2538 มีปริมาณการส่งออกไม่ถึงครึ่งของโควตาที่ได้รับจากประชาคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยุโรปแม้ว่าในปี 2538 ระดับราคามันสำปะหลังอัดเม็ดจะมีราคาสูงขึ้นหลังจากที่มีระดับราคาลดลงในปี 2536 ภายหลังจากการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม ทั้งนี้เนื่องจากการขาดตลาดของหัวมันสด เพราะเกิดการแย่งซื้อหัวมันสดของผู้ผลิตแป้งมันสำปะหลังกับผู้ผลิตมันสำปะหลังอัดเม็ด และความไม่มั่นใจในอนาคตของมันสำปะหลังอัดเม็ด ส่วนสาเหตุที่ทำให้ราคามันสำปะหลังอัดเม็ดกลับมีราคาสูงขึ้นเกิดจาก ภาวะการขาดแคลนวัตถุดิบในตลาดโลก การใช้วัตถุดิบอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ของประชาคมยุโรปมีสูงขึ้น และนโยบายการปล่อยพื้นที่เพาะปลูกให้ว่างเปล่าของประชาคมยุโรป ทำให้ผลผลิตวัตถุดิบมีลดลง ซึ่งมีผลทำให้ความต้องการใช้มันสำปะหลังอัดเม็ดมีมากขึ้นและส่งผลให้ระดับราคาสูงขึ้น

จากการศึกษาเรื่องนี้มีข้อเสนอนะ 3 ประการ ประการแรกสนับสนุนให้มีการหันไปพึ่งพาสถาปัตยกรรมแป้งมันสำปะหลังแทน รวมทั้งการศึกษาวิจัยถึงผลิตภัณฑ์ใหม่ๆจากมันสำปะหลัง ประการที่สองสนับสนุนให้มีการใช้มันสำปะหลังในอุตสาหกรรมภายในประเทศให้มากขึ้น เช่น อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ และประการสุดท้ายให้มีการช่วยเหลือเกษตรกรในการลดต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง เพื่อเป็นการชดเชยกับระดับราคาหัวมันสดที่ลดลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
ขอบเขตการศึกษา	5
นิยามศัพท์	5
การตรวจเอกสาร	6
วิธีการศึกษา	12
บทที่ 2 สภาพการผลิตและการส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดของประเทศไทยไปยัง ประชาคมยุโรป	14
ประวัติการค้ามันสำปะหลังของประเทศไทย	14
การเจรจาตกลงจำกัดปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของ ประเทศไทยไปประชาคมยุโรป	16
สภาพการผลิตและการส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดของประเทศไทยในปัจจุบัน	23
สภาพการผลิตมันสำปะหลังของประเทศไทย	23
สภาพการส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดของประเทศไทย	23
ดัชนีกรณีภายหลังผลการเจรจาการค้ารอบอุรุกวัยต่อการค้ามันสำปะหลังอัดเม็ด	26
บทที่ 3 การปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม	28
ความเป็นมาของนโยบายการเกษตรร่วม	28
วัตถุประสงค์ของนโยบายการเกษตรร่วม	29
กลไกทางการตลาดที่สำคัญของนโยบายการเกษตรร่วม	30
การพ่วงราคาข้าวโพสในประชาคมยุโรป	30
การเก็บภาษีนำเข้าผันแปร (Variable Levy)	30

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
	31
บทที่ 4 ความจำเป็นของการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม	31
บทที่ 4 ผลกระทบและแนวทางแก้ไขจากการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม	34
ผลกระทบจากการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม	34
ผลกระทบทางด้านการผลิต	34
ผลกระทบทางด้านการส่งออก	38
นโยบายและแนวทางการแก้ไข	45
นโยบายและมาตรการที่ได้ดำเนินการก่อนการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม	46
นโยบายและมาตรการที่ดำเนินการภายหลังการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม	50
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	56
สรุป	56
ข้อเสนอแนะ	58
เอกสารอ้างอิง	

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ปริมาณการส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดของประเทศไทย	2
2	มูลค่าการส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดของประเทศไทย	3
3	ราคามันสำปะหลังอัดเม็ด เอฟ.โอ.บี. กรุงเทพฯ	24
4	มาตรการการนำเข้ามันอัดเม็ดของต่างประเทศภายหลังการเจรจาการค้ารอบ อูรุกวัย	26
5	ราคาซีพีซีในประชาคมยุโรปในปี 2535/36 (ก่อนการปฏิรูปนโยบาย การเกษตรร่วม)	32
6	ราคาซีพีซีของประชาคมยุโรปภายหลังการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม	33
7	ราคาหัวมันสำปะหลังที่เกษตรกรได้รับปี 2527-2538	35
8	พื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตมันสำปะหลังของประเทศไทยปี 2526/27-2538/39	36
9	ราคาและปริมาณแป้งมันสำปะหลังระหว่างปี 2534-2538	37
10	ปริมาณ มูลค่า และราคาการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอัดเม็ดของประเทศไทยไปยังประชาคมยุโรประหว่างปี 2533-2538	39
11	ราคามันสำปะหลังของประเทศไทยหลังการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม	41
12	การคาดการณ์ปริมาณนำเข้ามันสำปะหลังอัดเม็ดจากไทยของประชาคมยุโรป	42
13	ราคามันสำปะหลังอัดเม็ดปี 2535-2538 บนเรือในตลาดรอตเตอร์ดัม	44
14	ผลการดำเนินงานของโครงการปลูกพืชอื่นทดแทนมันสำปะหลัง	48
15	อัตราส่วนมาตรการจูงใจในการส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ด	49
16	ผลผลิตต่อไร่และเปอร์เซ็นต์แป้งมันในหัวมันสำปะหลังพันธุ์ต่างๆ	51
17	เป้าหมายการลดพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง	52
18	มาตรการจัดสรรปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไปยังประชาคมยุโรป	54

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีพื้นฐานทางเกษตรกรรม มีการส่งออกสินค้าการเกษตรเป็นจำนวนมากในแต่ละปี น้ำมันพืชเป็นสินค้าการเกษตรชนิดหนึ่งที่สร้างรายได้ให้กับประเทศไทยเป็นมูลค่ามากกว่า 20,000 ล้านบาทในแต่ละปี (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, 2537) และจากการที่น้ำมันพืชเป็นสินค้าที่มีราคาต่อหน่วยค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่นๆ ที่นำมาทำเป็นอาหารสัตว์ จึงมีการนำน้ำมันพืชมาเป็นส่วนผสมในการทำอาหารสัตว์

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ครองตลาดน้ำมันพืชในตลาดโลกติดต่อกันมาเป็นเวลานาน ทั้งนี้เพราะเป็นประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่เพียงรายเดียว ที่มีกำลังการผลิตสูงขณะที่ความต้องการใช้ภายในประเทศมีต่ำ การส่งออกน้ำมันพืชของประเทศไทยกว่าร้อยละ 90 อยู่ในรูปของผลิตภัณฑ์น้ำมันพืชอัดเม็ดและร้อยละ 89 ของมูลค่าการส่งออก จะถูกส่งไปยังประเทศในกลุ่มประชาคมยุโรป ในช่วงห้าปีที่ผ่านมามูลค่าการส่งออกน้ำมันพืชอัดเม็ดของประเทศไทยมีมูลค่าไม่ต่ำกว่า 10,000 ล้านบาท แต่อย่างไรก็ตามพบว่า ทั้งปริมาณและมูลค่าการส่งออกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 เป็นต้นมามีจำนวนลดลง (ตารางที่ 1 และ 2) ทั้งนี้เนื่องมาจากอุปทานมากเกินไป ความต้องการของตลาดเพราะตลาดภายในประเทศมีความต้องการค่อนข้างจำกัด ขณะที่ตลาดส่งออกที่สำคัญของประเทศไทยคือตลาดประชาคมยุโรป ได้จำกัดการนำเข้าผลิตภัณฑ์น้ำมันพืชจากประเทศไทยอีกทั้งยังได้มีการประกาศใช้นโยบายการปฏิรูปการเกษตรร่วมกันมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 ซึ่งตั้งแต่เดิมก่อนการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมกัน เกษตรกรในกลุ่มประชาคมยุโรปจะได้รับการอุดหนุนทางด้านราคาผลผลิตการเกษตร ซึ่งเป็นผลทำให้ราคาสินค้าการเกษตรในตลาดประชาคมยุโรปมีราคาสูงกว่าตลาดภายนอก รวมทั้งพืชที่ใช้เป็นส่วนผสมในการทำอาหารสัตว์ เป็นผลทำให้ผลิตภัณฑ์น้ำมันพืชอัดเม็ดของประเทศไทยซึ่งมีราคาถูกกว่า เป็นที่ต้องการของตลาดในประชาคมยุโรป แต่อย่างไรก็ตาม การที่ประชาคมยุโรปต้องทำการอุดหนุนสินค้าการเกษตรปีละกว่า 5,000 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือร้อยละ 75 ของงบประมาณทั้งหมด เพื่อพยุงราคาสินค้าการเกษตรในตลาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประชาคมยุโรป ทำให้ประชาคมยุโรปต้องทำการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมโดยการลดราคาประกันขั้นต่ำ ลดพื้นที่เพาะปลูกโดยจะจ่ายเงินชดเชยให้กับเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบดังกล่าว

ตารางที่ 1 ปริมาณการส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดของประเทศไทย

(หน่วย : เมตริกตัน)

ประเทศ	2533	2534	2535	2536	2537
1. ประชาคมยุโรป	4,909,102	4,996,074	5,480,500	5,217,407	4,590,464
- เนเธอร์แลนด์	3,938,319	3,934,332	4,564,583	4,273,377	3,773,242
- สเปน	515,553	611,694	381,084	694,762	528,067
- โปรตุเกส	236,996	189,841	229,035	147,889	250,628
- เยอรมนี	200,812	221,937	87,513	96,826	38,527
- อื่นๆ	17,442	38,270	218,285	4,553	-
2. นอกประชาคมยุโรป	2,437,615	1,273,149	2,613,255	1,371,462	121,234
- เกาหลีใต้	621,202	394,009	976,565	445,466	58,510
- ตุรกี	238,475	171,913	471,548	406,024	-
- ญี่ปุ่น	223,380	170,258	177,523	162,036	61,884
- อิสราเอล	83,023	64,414	135,760	68,200	-
- โมร็อกโก	-	-	64,825	53,150	-
- โปแลนด์	-	-	-	44,988	-
- สหรัฐอเมริกา	159,514	151,382	208,077	41,604	840
- ใต้หวัน	115,470	184,256	136,651	37,050	-
- อื่นๆ	996,551	136,917	496,306	112,908	-
รวม	7,346,717	6,269,223	8,093,755	6,588,869	4,711,699

ที่มา : (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ , 2538)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 มูลค่าการส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดของประเทศไทย

(หน่วย : ล้านบาท)

ประเทศ	2533	2534	2535	2536	2537
1. ประชาคมยุโรป	16,498.2	17,838.0	20,139.4	15,182.0	11,858.8
- เนเธอร์แลนด์	13,541.7	13,941.0	16,783.8	12,476.6	9,747.3
- สเปน	1,545.1	2,250.0	1,446.0	2,046.4	1,386.1
- โปรตุเกส	883.4	722.9	809.8	383.4	633.6
- เยอรมนี	551.6	785.2	329.8	265.1	91.8
- อื่นๆ	26.4	138.9	769.6	10.5	-
2. นอกประชาคมยุโรป	3,399.4	1,790.4	3,554.4	1,818.4	251.8
- เกาหลีใต้	806.9	593.5	1,434.6	614.2	108.5
- ตุรกี	311.4	211.4	512.7	512.1	-
- ญี่ปุ่น	310.8	232.3	232.4	250.1	140.9
- อิสราเอล	124.4	8.7	188.1	78.0	-
- โมร็อกโก	-	-	97.3	70.0	-
- โปแลนด์	-	-	-	57.2	-
- ใต้หวัน	165.1	230.5	168.1	44.2	-
- สหรัฐอเมริกา	227.2	194.9	257.4	41.1	2.4
- อื่นๆ	1,453.6	309.1	663.8	151.5	-
รวม	19,897.6	19,628.4	23,693.4	17,004.4	12,110.6

ที่มา : (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ , 2538)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลจากการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมของประชาคมยุโรป และข้อตกลงสินค้าการเกษตร ภายใต้การเจรจาการค้ารอบอูรุกวัย เป็นผลทำให้ประชาคมยุโรป ซึ่งเป็นตลาดส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดที่สำคัญของประเทศไทย และยังจัดเป็นแหล่งผลิตพืชที่สำคัญซึ่งใช้ทดแทนมันสำปะหลังอัดเม็ดในการผลิตอาหารสัตว์ต้องลดการอุดหนุนภายในลง มีผลให้ราคาพืชในตลาดประชาคมยุโรปลดลง โดยตามแผนการผลิตปีพ.ศ. 2536/37 ประชาคมยุโรปจะลดราคาประกันขั้นต่ำพืชลงเหลือ 117 อีชีต่อตัน จากราคาเดิมที่เคยประกันที่ 146.01 อีชีต่อตัน และเมื่อถึงปีพ.ศ. 2538/39 ราคาประกันพืชขั้นต่ำจะลดลงเหลือ 100 อีชีต่อตัน ซึ่งทำให้ผู้ผลิตอาหารสัตว์ในประชาคมยุโรปหันมาใช้พืชที่ผลิตได้ในประชาคมยุโรปเพิ่มขึ้น เป็นผลทำให้ปริมาณการใช้มันสำปะหลังอัดเม็ดลดลงนอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อราคามันสำปะหลังอัดเม็ดของประเทศไทยอีกด้วยจากเดิมที่เคยขายได้ตันละ 150 เหรียญสหรัฐฯในช่วงกลางปีพ.ศ. 2535 ลดลงเหลือเพียงตันละ 93 เหรียญสหรัฐฯในเดือนพฤศจิกายนปีถัดมาซึ่งเป็นระดับราคาที่ใกล้เคียงกับต้นทุนการผลิตของเกษตรกรผู้เพาะปลูกมันสำปะหลัง

จากการประกาศปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมของประชาคมยุโรป จะส่งผลให้ผู้ส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดและเกษตรกรผู้เพาะปลูกมันสำปะหลังของประเทศไทยได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนนโยบายการเกษตรของประชาคมยุโรป ดังนั้นเมื่อระดับราคาพืชในตลาดประชาคมยุโรปลดลง ทำให้ผู้นำเข้าในประชาคมยุโรปชะลอการนำเข้ามันสำปะหลังอัดเม็ดจากประเทศไทย ส่งผลให้ราคามันสำปะหลังอัดเม็ดลดลง และมีผลกระทบต่อมายังเกษตรกรผู้เพาะปลูกมันสำปะหลังของประเทศไทยซึ่งทำให้เกิดภาวะผลผลิตล้นตลาด รัฐบาลต้องแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากสภาวะการณ์เช่นนี้ไม่ว่าจะเป็นการหาตลาดใหม่ให้กับผู้ส่งออก การลดพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง หรือการปลูกพืชอื่นทดแทน เป็นต้น ดังนั้นจึงทำการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบจากการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมของประชาคมยุโรปต่อการผลิตและส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ด ตลอดจนศึกษาหาแนวทางแก้ไขจากผลกระทบที่เกิดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด จะส่งผลให้เกษตรกรผู้เพาะปลูกมันสำปะหลังและผู้ส่งออกมีรายได้ที่มั่นคงยิ่งขึ้น และยังเป็นการช่วยเหลือภาวะของภาครัฐที่ต้องจ่ายเงินช่วยเหลือให้กับเกษตรกรอีกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาผลกระทบจากการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมของประชาคมยุโรปที่มีต่อการผลิตและส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาจากผลกระทบของการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมของประชาคมยุโรปที่มีต่อการผลิตและส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดของประเทศไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึง ผลกระทบจากการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมของประชาคมยุโรป ที่มีต่อการผลิตและส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดของประเทศไทย
2. เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น จากผลกระทบของการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมของประชาคมยุโรป ที่มีต่อการผลิตและส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดของประเทศไทย

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษารั้งนี้ ทำการศึกษาผลกระทบของการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมของประชาคมยุโรปที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2536 เป็นต้นมาต่อการผลิตและส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดของประเทศไทยและแนวทางแก้ไขในการผลิตและส่งออกระหว่างปีพ.ศ. 2536-2539 ซึ่งเกิดจากผลกระทบดังกล่าว ในการศึกษารั้งนี้เป็นการศึกษาถึงผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังที่นำไปเป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหารสัตว์ในประชาคมยุโรปเท่านั้นซึ่งจะอยู่ในรูปของมันสำปะหลังอัดเม็ด

นิยามศัพท์

ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ได้มาจากการแปรสภาพหัวมันสำปะหลัง ไม่ว่าจะมัลักษณะปน เป็นชิ้น แผ่น ก้อน แท่ง เม็ด หรือลักษณะอื่นใด แต่ไม่หมายรวมถึง แป้งมัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของประชาคมยุโรปอย่างเด็ดขาด จะทำให้เกิดปัญหาสินค้าปะหลังอัดเม็ดตกค้างอยู่ในประเทศปีหนึ่งๆ เป็นจำนวนมาก ซึ่งก็ได้มีการใช้นโยบายโบนัสพิเศษเพื่อจูงใจให้กับผู้ส่งออกที่สามารถหาตลาดนอกประชาคมยุโรปได้ ก็จะได้มีการจัดสรรโควตาในตลาดประชาคมยุโรปแต่มีปัญหาเกิดกับผู้ส่งออกบางรายที่ทำสัญญาขายล่วงหน้าในราคาถูกนอกตลาดประชาคมยุโรป เพื่อหวังโควตาโบนัสดังกล่าว แต่เมื่อถึงเวลาจริงกลับได้รับโควตาพิเศษนั้นในปริมาณที่น้อยกว่า ซึ่งไม่คุ้มกับราคาที่ได้รับชดเชยเพราะราคาสินค้าปะหลังอัดเม็ดที่ขายได้ในปีต่อมาจะมีแนวโน้มต่ำลงทั้งนี้เนื่องมาจากการที่กระทรวงพาณิชย์ได้ใช้นโยบายจัดสรรโควตาโบนัสพิเศษ เป็นจำนวนมากจนโควตาการส่งออกที่ได้รับจากประชาคมยุโรปในแต่ละปีไม่เกิน 5.25 ล้านตันนั้นลดต่ำลงมากทำให้ไม่เพียงพอแก่การจัดสรร ซึ่งผู้ที่ได้รับผลประโยชน์แท้จริงในการจัดสรรโควตาโบนัสพิเศษนั้น คือผู้ส่งออกรายใหญ่ขณะที่ผู้ส่งออกขนาดกลางและรายย่อยไม่สามารถหาตลาดนอกประชาคมยุโรปได้ต้องพึ่งพาการสร้างสต็อกสินค้าปะหลังอัดเม็ดเพื่อรอการจัดสรรโควตาแต่เพียงอย่างเดียว ดังนั้นเพื่อการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นการที่จะประกาศใช้นโยบายแต่ละครั้ง จึงควรมีการวิเคราะห์ผลกระทบของนโยบายที่มีต่อทุกฝ่ายอย่างละเอียดชัดเจนและต้องมีการประสานนโยบายของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อมูล ชัยพันธ์ (2532) ศึกษาถึงกลุ่มประชาคมยุโรปเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในตลาดผลผลิตการเกษตรของโลก มีการนำเข้าสิ่งทดแทนถั่วพืชที่ปลูกในประชาคมยุโรปเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์เพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะการนำเข้ามันสำปะหลังอัดเม็ดจากไทย การเพิ่มขึ้นนี้มีผลทำให้เกิดปัญหาส่วนเกินเป็นจำนวนมาก ประชาคมยุโรปพยายามทำข้อตกลงกับประเทศไทยให้จำกัดการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังด้วยความสมัครใจ โดยข้อตกลงนี้จะมีผลกระทบต่อยุโรปได้ในภาคเกษตรกรรมและระดับรายได้ในรูปแบบเงินตราต่างประเทศ ซึ่งมันสำปะหลังมีความสำคัญต่อยุโรปการจ้างงานและรายได้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นอย่างมาก เพราะเป็นพืชที่เกษตรกรส่วนมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือปลูกกันและยังไม่มีพืชชนิดใดมาทดแทนได้ และจากข้อตกลงโดยสมัครใจดังกล่าว ประเทศไทยจะต้องลดปริมาณการส่งออกโดยจะรักษาอัตราภาษีนำเข้าร้อยละ 6 สำหรับการส่งออกตามข้อตกลงและทางประชาคมยุโรปยังจะพยายามรักษาสัดส่วนการตลาดของประเทศไทยไว้ในระดับที่เหมาะสม ประชาคมยุโรปจะให้ความร่วมมือในการรณรงค์ให้มีการกระจายการผลิตในเขตที่มีการปลูกมันสำปะหลังเป็นหลัก และส่งเสริมให้มีการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระจายการผลิตไปสู่พื้นที่อื่นๆ หลังจากการเริ่มข้อตกลงทางฝ่ายไทยได้มีการดำเนินการในหลายโครงการ โดยมีเป้าหมายจะรักษาระดับราคาได้และการครองชีพของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง ปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินในพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง รักษาระดับการจ้างงานโดยได้รับเงินช่วยเหลือต่างๆ เช่นโครงการพัฒนาดิน โครงการให้เครดิตเพื่อกระจายการผลิตมูลค่า 41.56 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เป็นต้น ทางด้านผู้ปลูกมันสำปะหลังมีการปลูกพืชทดแทนโดยเฉพาะอย่างยิ่งผลไม้ ยาง และอ้อยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแล้ว อาจไม่ประสบผลสำเร็จไม่ว่าจะพิจารณาจากทางการผลิตหรือตลาดหาพืชอื่นทดแทนมันสำปะหลังได้ยากทั้งนี้เพราะการไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน อีกทั้งยังต้องการเงินทุนที่ค่อนข้างสูง ทางออกอีกทางหนึ่งได้แก่การสนับสนุนให้มีการใช้มันสำปะหลังในอุตสาหกรรมอื่นๆมากขึ้นได้แก่ อุตสาหกรรมการผลิตแอลกอฮอล์จากมันสำปะหลังแล้วนำไปผสมกับน้ำมันเบนซินเพื่อใช้กับเครื่องยนต์

๓. กาศี วิไล (2535) ทำการศึกษาการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมของประชาคมยุโรปซึ่งพบว่าเดิมมีการจ่ายเงินอุดหนุนเกษตรกร เพื่อพยุงราคาสินค้าเกษตรปีละ 4,000-5,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯซึ่งทำให้เกษตรกรภายในประชาคมยุโรปสามารถขายผลผลิตได้ในราคาที่สูงกว่าภายนอก แต่จากข้อตกลงสินค้าการเกษตรภายใต้การเจรจาการค้ารอบอูรุกวัย และการประกาศเริ่มดำเนินการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมของประชาคมยุโรปในฤดูการผลิตปีพ.ศ. 2536/2537 จนถึงฤดูการผลิตปีพ.ศ. 2538/2539 รวมระยะเวลา 3 ปีมีผลให้ประชาคมยุโรปต้องลดการจ่ายเงินอุดหนุนให้แก่เกษตรกรลงร้อยละ 20 ในระยะเวลา 6 ปี นับตั้งแต่ปีพ.ศ. 2538 รวมถึงแผนการลดพื้นที่เพาะปลูกภายในประชาคมยุโรปลงอีกด้วย ซึ่งผลดังกล่าวทำให้ราคาวัตถุดิบในตลาดประชาคมยุโรปปรับตัวลดลง ทำให้ความต้องการใช้วัตถุดิบที่ปลูกในประชาคมยุโรปในอุตสาหกรรมการผลิตอาหารสัตว์เพิ่มขึ้น และส่งผลให้ปริมาณการนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังจากประเทศไทยลดลง

จินตนา บุญงการ (2536) ศึกษาโครงสร้างของประชาคมยุโรป ซึ่งประกอบด้วยประเทศสมาชิก 12 ประเทศคือ อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมนี เบลเยียม เดนมาร์ก เนเธอร์แลนด์ อิตาลี ลักแซมเบิร์ก ไอร์แลนด์ กรีซ โปรตุเกส และสเปน เป็นการประสานความร่วมมือกันของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเทศในกลุ่มสมาชิกทางด้านเศรษฐกิจ และการเงินเพื่อให้เกิดการรวมตัวเป็นตลาดเดียว ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ เริ่มจากขั้นตอนแรก การเป็นสหภาพศุลกากร (Custom Union) ซึ่งดำเนินการแล้วเสร็จตั้งแต่ปี พ.ศ. 2511 ขั้นตอนที่สอง การเป็นตลาดเดียว (Single Market) จัดตั้งแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2535 และเป็นตลาดยุโรปเดี่ยวตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2536 ขั้นตอนที่สาม การเป็นสหภาพเศรษฐกิจการเงิน (Economic and Monetary Union) ซึ่งประเทศสมาชิกจะประชุมภายในสิ้นปี พ.ศ. 2539 เพื่อกำหนดวันเริ่มต้น โดยอย่างช้าที่สุดภายในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2542 และขั้นตอนสุดท้าย การเป็นตลาดยุโรปซึ่งมีระบบเศรษฐกิจและการเงินเดียวกัน นอกจากนี้ยังศึกษาถึงนโยบายด้านการเกษตร ของประชาคมยุโรปที่มีผลกระทบต่อ การค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของประเทศไทยได้แก่การจัดตั้งตลาดร่วมสินค้าเกษตร การประกัน ราคาสินค้าเกษตรและการให้เงินอุดหนุนสินค้าเกษตร เป็นต้น

มนตรี ลิม (2536) กล่าวถึงการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมของประชาคมยุโรปที่ ได้ประกาศใช้นับแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2536 เป็นต้นมาซึ่งมีสาระเกี่ยวข้องกับสินค้า 5 ชนิด ได้แก่ ธัญพืช ใบยาสูบ ผลิตภัณฑ์นม เนื้อวัว และเนื้อแกะโดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายการลดราคา ประกันธัญพืชในกลุ่มประเทศประชาคมยุโรปลงร้อยละ 29 ในช่วงปีการเพาะปลูกพ.ศ. 2536/37- 2538/39 และลดพื้นที่เพาะปลูกโดยถ้าเกษตรกรลดพื้นที่เพาะปลูกลงร้อยละ 15 จะได้รับเงิน อุดหนุนอีกตันละ 25,35 และ 45 อีซียู ในระหว่างช่วงปีการเพาะปลูกดังกล่าวและประชาคมยุโรป จะเรียกเก็บภาษีนำเข้าจากธัญพืชที่ส่งเข้าไปขายในตลาดประชาคมยุโรปเพิ่มขึ้นอีกตันละ 20 อีซียู ซึ่งมาตรการดังกล่าวส่งผลกระทบต่อผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังจากประเทศไทยที่ส่งเข้าไปยังประชาคม ยุโรปทำให้ราคาหัวมันสดที่เกษตรกรได้รับมีแนวโน้มลดลงประกอบกับการที่สัญญาความตกลงการค้า ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังระหว่างประเทศไทยกับประชาคมยุโรปฉบับปัจจุบันที่จะหมดอายุลงในปี 2537 จะยิ่งทำให้ราคามันสำปะหลังอัดเม็ดของประเทศไทยตกต่ำลงต่อเนื่องไปอีกในระยะยาว ซึ่งต่อมา ทางภาครัฐได้จัดตั้ง คณะกรรมการนโยบายมันสำปะหลังแห่งชาติขึ้นมา และได้มีมติออกมาให้มีการลดพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังลง รวมถึงการพิจารณาต่ออายุสัญญาความตกลงว่าด้วยการค้า ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังระหว่างประเทศไทยกับประชาคมยุโรปและให้มีการศึกษาถึงการใช้ประโยชน์ จากมันสำปะหลังในระยะยาว นอกจากนี้ประเทศไทยควรจะหาทางพึ่งพาตนเองในการระบาย ผลผลิตหัวมันสดแทนที่จะพึ่งพาสหภาพตลาดต่างประเทศเป็นหลัก ขณะเดียวกันก็ต้องเร่งขยายตลาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลิตภัณฑ์แปรรูปมันสำปะหลังที่มีสภาพด้านการตลาดสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งแป้งมันคุณภาพดี ซึ่งประเทศลูกค้าที่สำคัญได้แก่ ไต้หวัน ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา อินโดนีเซีย สิงคโปร์ และฮ่องกง ซึ่งประเด็นปัญหาทางการตลาดแป้งมันแปรรูปคุณภาพดีในตลาดต่างประเทศที่สำคัญน่าจะนำมาพิจารณาเพื่อเป็นแนวทางการป้องกันแก้ไขและพัฒนาด้านการตลาดให้ดียิ่งขึ้น

✓ กรมส่งเสริมการเกษตร (2537) กล่าวถึง การปรับโครงสร้างและระบบการผลิตทางการเกษตร ให้เป็นไปโดยสอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติความต้องการของตลาดและความพร้อมของเกษตรกรเพื่อวางรากฐานการผลิตมิให้เกิดปัญหาทางด้านราคาพืชผล มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกร และสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็นและสิ้นเปลืองเข้าตามแผนการผลิตของเกษตรกร โดยการปรับโครงสร้างการผลิตในพื้นที่เพาะปลูกที่มีปัญหาด้านราคา ให้หันไปสู่งิจกรรมการเกษตรอื่นๆ ที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่าและเหมาะสมกับพื้นที่โดยจัดตั้งโครงการลดพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ 4 ชนิดคือข้าว กากู ผักไทย และมันสำปะหลัง โดยในส่วนของมันสำปะหลังกำหนดพื้นที่เป้าหมายของโครงการในเขต 41 จังหวัด ดำเนินงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537-2539 เป็นพื้นที่ทั้งสิ้น 1,200,000 ไร่ โดยส่งเสริมให้มีกิจกรรมทดแทนเช่น การทำไร่นาสวนผสม การทำปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักอินทรีย์ ไม้ผล ไม้ดอก ไม้ประดับ เป็นต้น โครงการลดพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการดำเนินการโดยอาศัยหลักการของความสมัครใจของเกษตรกร การพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเกษตรทดแทน การส่งเสริมและพัฒนาสถาบันเกษตรกรการทำงานของเจ้าหน้าที่ การบริหารงานโดยการประสานและร่วมมือดำเนินการทั้งในส่วนของภาครัฐและเอกชน และสุดท้าย หลักการสนับสนุนของรัฐและคาดว่าเมื่อโครงการสำเร็จลง จะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นกว่าเดิมจากการทำกิจกรรมการเกษตรทดแทนโดยในปี พ.ศ. 2537 จะสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรประมาณ 4,480 ล้านบาท ซึ่งเป็นรายได้จากกิจกรรมมยุคาลิปติส ไร่นาสวนผสม ไม้ผล ไม้ตง และโคนมทดแทน 1,060, 1,000, 885, 765, 470 และ 300 ล้านบาท ตามลำดับ ในขณะที่รายได้จากปลูกมันสำปะหลังเดิมมีเพียง 1,920 ล้านบาท

✓ มন্ত্রী ลัม (2537) กล่าวถึงในปี พ.ศ. 2537 ซึ่งเป็นปีที่เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังต้องเผชิญกับ ปัญหาความไม่แน่นอนทางการตลาด ส่งผลให้ราคาผลผลิตที่จำหน่ายมีแนวโน้มลดลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เนื่องจาก โครงสร้างการผลิตและการตลาดผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไม่สอดคล้องกันพิจารณาได้จาก ผลผลิตเฉลี่ยหัวมันสำปะหลังสดใน 5 ปีที่ผ่านมาเท่ากับ 20.83 ล้านตันต่อปีในขณะที่ความต้องการ ของตลาดทั้งในและนอกประเทศเท่ากับ 19 ล้านตันต่อปี ในจำนวนนี้เป็นการใช้ภายในประเทศ 3-4 ล้านตันต่อปี ซึ่งแยกออกเป็นสามลักษณะคือ แป้งมันสำปะหลัง เป็นอาหารสัตว์ และเป็น วัตถุดิบในการผลิตแอลกอฮอล์ ส่วนปริมาณผลผลิตส่วนที่เหลือใช้ในการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์มันอัด เม็ดและมันเส้นเพื่อการส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศโดยเฉพาะตลาดประชาคมยุโรป นอกเหนือ จากปัญหาทางด้าน การตลาดโดยเฉพาะอย่างยิ่ง จากการกำหนดนโยบายการค้ามันสำปะหลัง ของประเทศคู่ค้าอันส่งผลให้ราคาหัวมันสดที่เกษตรกรไทยขายได้ มีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหว โดยมีแนวโน้มลดต่ำลงในทางตรงกันข้ามปัญหาด้านการผลิตหัวมันสดที่สำคัญหลายประการที่มักจะถูก มองข้ามจนทำให้เกิดภาวะผลผลิตล้นตลาด อันเนื่องมาจากคุณภาพหัวมันสดอยู่ในเกณฑ์ต่ำไม่ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดคือเกิดจากการกระจายพันธุ์ดีมีน้อย แม้ว่าพื้นที่การเพาะปลูกที่ ผ่านมาจะเพิ่มขึ้นแต่ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่กลับลดลงและนอกจากนี้ยังเกิดจากความอุดมสมบูรณ์ของดินที่ ใช้ปลูกเสื่อมลงเนื่องจากเกษตรกรผู้ปลูกไม่รู้จักรักษาดินอย่างถูกต้อง ปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ ทางภาครัฐและเอกชนได้เข้ามาช่วยเหลือซึ่งสรุปได้ว่า ในภาครัฐกำหนดให้มีแนวทางในการ ปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต ได้แก่โครงการพัฒนาการผลิตมันสำปะหลังด้วยวิธีการกระจายพันธุ์ มันสำปะหลังพันธุ์ดีนอกจากนี้ยังมีโครงการลดพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังภายใต้โครงการนำร่องลด พื้นที่ในเขตแห้งแล้งซ้ำซาก แผนการส่งเสริมด้านการตลาดมันสำปะหลัง ภายใต้โครงการยกระดับ ราคาหัวมันสำปะหลัง การจดทะเบียนผู้เข้าร่วมโครงการยกระดับราคามันสำปะหลังและจัดตั้งคณะ กรรมการติดตามโครงการยกระดับราคาหัวมันสำปะหลังส่วนทางภาคเอกชนทางมูลนิธิสถาบันพัฒนา มันสำปะหลังแห่งประเทศไทย ได้ดำเนินการทางวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมนโยบายและมาตรการ ของรัฐตามแนวทางสามประการคือ ลดต้นทุนการผลิตให้ชาวไร่ แสวงหาข้อมูลการผลิตเพื่อ ประกอบการพัฒนาการกำหนดนโยบายและมาตรการของรัฐหรือใช้ให้เป็นประโยชน์ และแสวงหา เทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าเพิ่มของมันสำปะหลัง

นิรนาม (2538) ทำการศึกษาการส่งออกมันสำปะหลังของประเทศไทยพบว่าร้อยละ 89 ของมูลค่าส่งออกรวมจะถูกส่งไปยังประชาคมยุโรป และร้อยละ 90 อยู่ในรูปของมันสำปะหลัง อัดเม็ดพบว่าในปีพ.ศ. 2535 ประเทศไทยเป็นประเทศที่ครองส่วนแบ่งการตลาดผลิตภัณฑ์มัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำปะหลังมากเป็นอันดับหนึ่งถึงร้อยละ 85.2 คิดเป็นปริมาณ 10.8 ล้านตัน ส่วนการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังในระหว่างปีพ.ศ. 2532-2536 ที่ผ่านมามีปริมาณและมูลค่าผันผวนไปตามภาวะตลาดโลกมีปริมาณการส่งออกอยู่ระหว่าง 7.0-9.9 ล้านตัน เป็นมูลค่า 22,000-29,000 ล้านบาท สันเกตได้ว่ามูลค่าการส่งออกในปีพ.ศ. 2536 ลดลงจากปีพ.ศ. 2535 ถึงร้อยละ 26.6 ทั้งนี้เนื่องมาจากผลกระทบจากการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมของประชาคมยุโรป และยังคงแข่งขันทางด้านราคากับคู่แข่งอื่นๆ ในตลาดประชาคมยุโรปมากขึ้นอีกด้วย

วิธีการศึกษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งได้จากการศึกษารายงาน เอกสารประกอบการสัมมนา วารสาร รวมถึงข้อมูลจากหน่วยงานราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร ศูนย์สถิติการพาณิชย์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และสมาคมการค้ามันสำปะหลังไทย เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้างนี้จะอยู่ในรูปของการวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยในขั้นตอนแรกอธิบายถึงการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมของประชาคมยุโรปโดยแสดงให้เห็นถึงวิธีการ ขั้นตอนในการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม ตลอดจนอธิบายถึงสาเหตุและความเป็นมาของการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม ในขั้นตอนที่สองเป็นการวิเคราะห์ถึงผลกระทบของการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม โดยทำการวิเคราะห์ผลการคาดการณ์ของหน่วยงานต่างๆ ต่อผลกระทบที่จะเกิดขึ้นและผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงภายหลังการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม และมุ่งพิจารณาเปรียบเทียบในประเด็นของสภาพการผลิต และการส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดของประเทศไทยก่อนการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมและภายหลังการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม ขั้นตอนสุดท้ายอธิบายให้เห็นถึงนโยบายและมาตรการต่างๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชน ต่อการผลิตและการส่งออกมัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำปะหลังอัดเม็ด โดยเปรียบเทียบถึงนโยบายและมาตรการที่ใช้ทั้งก่อนและหลังการปฏิรูปนโยบาย การเกษตรร่วม และวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ของนโยบายและมาตรการที่ใช้ต่อการปฏิรูปนโยบาย การเกษตรร่วม โดยในทั้งสามขั้นตอนนี้จะใช้ตารางมาประกอบการอธิบายเพื่อให้การวิเคราะห์ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

สถานการณ์ผลิตและการส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ด ของประเทศไทยไปยังประชาคมยุโรป

มันสำปะหลังมีชื่อสามัญเรียกด้วยกันหลายชื่อ โดยในภาษาไทยเรียกว่า มันสำปะ
ลงมันไม้ หรือมันสำปะหลัง ส่วนในภาษาอังกฤษ เรียกว่า Cassava Tapioca Manioc เป็นต้น
ชื่อวิทยาศาสตร์คือ Manihot esculenta Crantz และจัดเป็นพืชในตระกูล Euphorbiaceae
กล่าวกันว่ามันสำปะหลังมีจุดกำเนิดในประเทศบราซิล และขยายไปในส่วนอื่นๆ ของอเมริกากลาง
และส่วนอื่นๆ ของโลกที่มีภูมิอากาศร้อนแถบเส้นศูนย์สูตร ในปัจจุบันมันสำปะหลังส่วนมากจะผลิตใน
ประเทศกำลังพัฒนา โดยมีแหล่งผลิตที่สำคัญของโลกอยู่ในแอฟริกา อเมริกาใต้ และเอเชีย โดย
ประเทศผู้ผลิตที่สำคัญได้แก่บราซิล ไทย ไนจีเรีย แซร์ และอินโดนีเซีย แต่เนื่องจากประเทศใน
แถบแอฟริกา และอเมริกาใต้ นิยมบริโภคมันสำปะหลังเป็นอาหารหลัก ประเทศเหล่านี้จึงไม่มี
มันสำปะหลังเหลือเพียงพอในการส่งออกเหมือนประเทศไทยหรืออินโดนีเซีย ซึ่งไม่นิยมบริโภคมัน
สำปะหลังเป็นอาหาร มันสำปะหลังที่ประเทศไทยส่งออกส่วนมากจะอยู่ในรูปของมันสำปะหลังอัด
เม็ด โดยประเทศไทยเป็นประเทศที่ส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดมากเป็นอันดับหนึ่งของโลก มีส่วน
แบ่งการส่งออกในตลาดโลกประมาณร้อยละ 84

ประวัติการค้ามันสำปะหลังของประเทศไทย

มันสำปะหลังเริ่มเข้ามาปลูกในประเทศไทยเมื่อใดไม่มีหลักฐานแน่ชัด แต่มีการคาด
คะเนว่า มีการนำมันสำปะหลังเข้ามาปลูกในปีพ.ศ. 2329 โดยนำเข้ามาทางภาคใต้ของประเทศ
การปลูกมันสำปะหลังในระยะแรกเป็นไปเพื่อการบริโภคภายในประเทศแต่เพียงอย่างเดียว การ
ปลูกมีปริมาณไม่มากและไม่แพร่หลายอย่างในปัจจุบัน ประเทศไทยเริ่มส่งออกมันสำปะหลังเป็น
ครั้งแรกในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยส่งออกในรูปแบบของแป้งมันสำปะหลังไปยังสหรัฐอเมริกา
และญี่ปุ่น การส่งออกมีปริมาณเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งในปีพ.ศ. 2499 ประเทศไทยได้เริ่มส่งมัน
สำปะหลังไป (ซึ่งทำมาจากกากมันสำปะหลัง เป็นผลพลอยได้จากการผลิตแป้งมันสำปะหลัง) ไป
ยังยุโรป โดยบริษัท Messer Erich Funke and R.Schaller และ Oversea Bate Co.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในเยอรมนี ได้ทดลองนำไปผสมอาหารสัตว์ ซึ่งปรากฏว่าได้ผลดีประกอบกับค่าระวางเรือในการบรรทุกสินค้าจากประเทศไทยไปยังประชาคมยุโรปลดลง จึงได้มีการส่งออกมันสำปะหลังป่นนับแต่นั้นมา ต่อมาผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังได้รับความนิยมมากขึ้น จนกระทั่งมีปริมาณไม่เพียงพอต่อการส่งออกจนทำให้เริ่มมีการปลอมปนเกิดขึ้นและเกิดปัญหาทางการค้าตามมา ในปีพ.ศ. 2501 ได้มีการคิดค้น และนำเข้าเครื่อง Hammer Mill เข้ามาเพื่อผลิตมันเส้นขึ้น มันเส้นจึงได้มีบทบาทนับตั้งแต่ปีพ.ศ.2502 เป็นต้นมา ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังมีบทบาทในการส่งออกมากขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2505 เนื่องจากประเทศผู้นำเข้ารายใหญ่คือ ประชาคมยุโรปได้มีการนำนโยบายการเกษตรร่วม (Common Agricultural Policy หรือ CAP) มาใช้ซึ่งนโยบายดังกล่าวมีมุ่งที่จะยกฐานะของเกษตรกรในประชาคมยุโรปให้มีรายได้ทัดเทียมกับภาคอุตสาหกรรมโดยใช้มาตรการทางราคาและภาษีกับอัญพืชที่นำเข้ามาน่าแข่งขันกับอัญพืชที่ปลูกในประชาคมยุโรป (รายละเอียดจะกล่าวในบทที่ 3) จากนโยบายการเกษตรร่วมนี้เองทำให้อัญพืชในประชาคมยุโรปมีราคาสูงขึ้น ทำให้ประเทศในประชาคมยุโรปที่ไม่สามารถผลิตอัญพืชได้เอง จึงพยายามแสวงหาพืชทดแทนที่สามารถนำมาผสมอาหารสัตว์ได้ ทำให้ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังได้รับความนิยมมากขึ้นเพราะเมื่อนำมันสำปะหลังไปผสมกับกากถั่วเหลืองแล้วสามารถให้คุณค่าทางอาหารสูง ประกอบกับผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังมีราคาถูกมากเมื่อเทียบกับอัญพืชในประชาคมยุโรป ทั้งนี้เพราะผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังเสียภาษีนำเข้าเพียงร้อยละ 6 ต่อมาในปีพ.ศ.2511 มีการผลิตมันสำปะหลังอัดเม็ดขึ้นในประเทศไทยโดยการร่วมกันก่อตั้งโรงงานผลิตมันสำปะหลังอัดเม็ดของบริษัทไทยวา จำกัด บริษัท Peter Cremer Co.,Ltd. และบริษัท Khrono & Co.,Ltd. และประเทศไทยเริ่มส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอัดเม็ดตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา การส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของประเทศไทยไปยังประชาคมยุโรปได้เพิ่มปริมาณมากขึ้น โดยเฉพาะมันสำปะหลังอัดเม็ดได้เพิ่มความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ ในขณะที่มันเส้นเริ่มลดความนิยมลง สาเหตุเนื่องมาจากมันสำปะหลังอัดเม็ดเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งไม่มาก เพราะสามารถขนส่งแบบเทกองได้เลย ซึ่งการขนส่งแบบนี้เหมาะสมและสอดคล้องกับระบบการขนถ่ายของประชาคมยุโรปซึ่งใช้วิธีการขนถ่ายโดยคูดม้นขึ้นไป ซึ่งไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการบรรจุกระสอบเช่นเดียวกับมันเส้น อีกทั้งยังประหยัดค่าระวางเรือในการขนส่งและการที่ประชาคมยุโรปนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังจากประเทศไทยมากขึ้น ได้ส่งผลกระทบต่อประเทศในกลุ่มประชาคมยุโรปเองโดยเฉพาะฝรั่งเศสซึ่งเป็นประเทศที่ผลิตอัญพืชรายใหญ่ของประชาคมยุโรป ทางฝรั่งเศสได้พยายามผลักดันให้มีการจำกัดปริมาณการนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังจากประเทศไทยนับตั้งแต่ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พ.ศ.2520 เป็นต้นมา โดยเสนอต่อคณะกรรมการประชาคมยุโรปว่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังจำนวนมากนี้ทำให้ต้นทุนอาหารสัตว์ในประชาคมยุโรปมีอัตราการใช้ต่ำ และเหลือค้างสต็อกมาก ต่อมาในปีพ.ศ.2522 ฝรั่งเศสได้ร้องเรียนว่าการขนถ่ายผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังก่อให้เกิดมลภาวะขึ้นที่บริเวณท่าเรือ ฝรั่งเศสจึงได้พยายามให้มีการจำกัดปริมาณการนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังจากประเทศไทย โดยใช้มาตรการทางภาษี หรือการตกลงกับประเทศไทยโดยให้ทางประเทศไทยสมัครใจที่จะจำกัดการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไปยังประชาคมยุโรปเอง

การเจรจาตกลงจำกัดปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของประเทศไทยไปประชาคมยุโรป

หลังจากที่ฝรั่งเศส ได้พยายามที่จะจำกัดปริมาณการนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังจากประเทศไทยของประชาคมยุโรป โดยเสนอทางกรรมาธิการประชาคมยุโรปถึงสองครั้ง ทางประเทศไทย ได้แสดงการสนองตอบต่อท่าทีในการขอมจำกัดปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง โดยก่อนหน้านี้กระทรวงพาณิชย์ได้ออกพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังทุกชนิดออกนอกราชอาณาจักรเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2521 ซึ่งมีสาระสำคัญคือห้ามผู้ใดส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังทุกชนิด เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เพราะว่าการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไปนอกราชอาณาจักรมีมากขึ้น จึงสมควรควบคุมปริมาณการส่งออกเพื่อให้เป็นไปตามความตกลงที่รัฐบาลไทยจะทำกับต่างประเทศ ทั้งนี้ผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2522 เป็นต้นไป อีกทั้งยังได้กำหนดมาตรการในการควบคุมการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง และได้มีการระงับการจัดตั้งหรือขยายโรงงานผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นถึงความจริงจังของประเทศไทยที่จะจำกัดปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง

ต่อมาในวันที่ 21-22 มีนาคม 2522 นาย Finn Olav Gundelach รองประธานกรรมาธิการประชาคมยุโรปฝ่ายเกษตรและการประมง ได้เดินทางมาประเทศไทยและเจรจากับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายนาม พูนวัตถุ) พร้อมทั้งชี้ให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องจำกัดการนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง และเสนอให้ประเทศไทยเก็บภาษีส่งออกสูงขึ้นเพื่อทำให้ราคาผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังในประชาคมยุโรปสูงขึ้น และนำเงินภาษีที่เก็บมาใช้ปลูกพืชทดแทนมันสำปะหลังและจัดตั้งโครงการประกันรายได้ในภาคเกษตรกรรม การเจรจาดังกล่าวมี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีการลงนามร่วมกันทั้ง 2 ฝ่าย และมีสาระสำคัญโดยสรุปและชี้ให้เห็นถึงท่าทีของฝ่ายไทยและประชาคมยุโรปดังนี้

1. ท่าทีของประชาคมยุโรป

- เสนอให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องมีการลดการนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังจากประเทศไทย รวมทั้งให้กำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมในการลดการนำเข้าและชี้ให้เห็นว่าเป้าหมายนี้จะบรรลุผลได้ด้วยความร่วมมือกันระหว่างประเทศไทยกับประชาคมยุโรปเท่านั้น

- เสนอให้รัฐบาลไทยนำมาตรการด้านภาษีมาใช้ เพื่อให้ราคาการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทยสูงขึ้น พร้อมทั้งนำรายได้จากภาษีไปใช้ในโครงการปลูกพืชทดแทนมันสำปะหลังรวมทั้งโครงการประกันรายได้ในภาคเกษตรกรรม

- แจ้งให้ฝ่ายไทยได้รับรู้ถึงเจตนาของประชาคมยุโรปที่จะดำเนินการตามข้อผูกพันของการปฏิบัติที่จำเป็นภายใต้มาตรา 28 ของแกตต์ ในการดำเนินการถอนข้อผูกพันทางภาษีที่กำหนดขอบเขตอัตราภาษีผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง

2. ท่าทีของฝ่ายไทย

- ชี้ให้เห็นว่าการลดปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง โดยปราศจากทางเลือกอื่นที่เหมาะสมนั้น จะสร้างปัญหาทางด้านการพัฒนาทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจซึ่งมีผลไม่เพียงแต่ประเทศไทยเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวโยงไปถึงภูมิภาคอาเซียนทั้งหมดด้วย

- ฝ่ายไทยได้ตระหนักถึงปัญหาภายในของประชาคมยุโรปที่เกี่ยวข้องกับปัญหาดังกล่าวนี้ ดังนั้นจึงขอรับการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของประเทศไทยในปี 2522 จะมีปริมาณไม่มากไปกว่าการส่งออกในปี 2521 (5.9 ล้านตัน) พร้อมทั้งฝ่ายไทยเต็มใจที่จะให้มีการเจรจาตกลงร่วมมือในมาตรการที่จะลดปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไปยังประชาคมยุโรป

จากการเจรจาและกำหนดท่าทีของทั้ง 2 ฝ่ายได้มีการตั้งคณะกรรมการร่วมเพื่อพิจารณามาตรการและวิธีการปฏิบัติในการส่งออกนี้ และได้มีการหารือร่วมกันของทั้ง 2 ฝ่าย ซึ่งการประชุมร่วมกันทั้ง 2 ฝ่ายเห็นว่าควรมีการทำข้อตกลงในระยะเวลา 5 ปี เริ่มตั้งแต่ปี 2523 ซึ่งมีสาระสำคัญคือ

1. เพื่อให้สอดคล้องกับปริมาณส่งออกที่ลดลง ควรมีให้มีการดำเนินงานการตามโครงการปลูกพืชทดแทนมันสำปะหลังและวิจัยตลาดใหม่ๆ ของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังทั้งนี้ให้ผลภายใน 5 ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ประชาคมยุโรปจะยังคงรักษาอัตราภาษีขาเข้า สำหรับผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ในอัตราร้อยละ 6 ของมูลค่าสินค้า ทั้งนี้ตลอดระยะเวลา 5 ปี

3. ในการกำหนดปริมาณการส่งออก ฝ่ายไทยจะใช้ตัวเลข 5.9 ล้านตัน ซึ่งเป็น ปริมาณการส่งออกในปี 2521 เป็นฐานและจะลดปริมาณลงเรื่อยๆ ทุกปีจนถึง 5.0 ล้านตัน แต่ถึ การลดปริมาณดังกล่าวมีผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศแล้ว ทางฝ่ายไทยสามารถ เพิ่มปริมาณการส่งออกให้สูงขึ้นแต่ไม่เกิน 5.9 ล้านตัน

4. ในข้อตกลงร่วมของทั้ง 2 ฝ่ายนั้น ต้องระบุมาตรการที่ให้ความคุ้มครองประเทศ ไทยจากการแข่งขันของผู้ผลิตรายอื่นๆ โดยประชาคมยุโรปต้องป้องกันมิให้สัดส่วนการนำเข้าจาก ประเทศไทยลดลง และหากจะดำเนินการถอนข้อผูกพันทางภาษีจากภาคใด ประชาคมยุโรปจะต้อง ดำเนินการหลังจากที่ได้มีการตกลงกับประเทศไทยแล้วเท่านั้น

5. ให้มีการจัดตั้งคณะทำงานร่วมเป็นการถาวร เพื่อพิจารณาชี้แนะและติดตามให้การ ปฏิบัติดังกล่าวเป็นไปตามข้อตกลง

จากการเจรจาของทั้ง 2 ฝ่ายและการประชุมร่วมกันของคณะทำงานร่วมทำให้มีการ ทหาร่วมกันของทั้ง 2 ฝ่ายและมีการลงนามในร่างข้อตกลงความร่วมมือ เรื่องมันสำปะหลังในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2523 ซึ่งข้อตกลงดังกล่าวมีสาระสำคัญสรุปได้คือ

1. ทั้งสองฝ่ายรับที่จะนำร่างความตกลงเบื้องต้นเสนอให้รัฐบาลของทั้ง 2 ประเทศ เป็นแนวทางสำหรับความตกลงร่วมในความสัมพันธ์ด้านการผลิต การตลาด และการค้าผลิตภัณฑ์มัน สำปะหลังในอนาคต

2. การจำกัดการส่งออกเพื่อให้การส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังภายใต้พิกัดศุลกากร 07.06 ของระบบ CCCN ระหว่างปี 2524-2529 รวม 6 ปีอยู่ในปริมาณที่ได้ทำการตกลงไว้ นั้น จึงกำหนดการส่งออกในช่วงเวลาดังกล่าวเป็น 3 ระยะ ระยะละ 2 ปีคือ

ระยะที่ 1 ระหว่างปี 2524-2525 การส่งออกมีปริมาณปีละ 5 ล้านตัน และภายใน 2 ปีนี้มีส่วนเพิ่มเติมได้ไม่เกินร้อยละ 10 ของปริมาณประจำปีดังกล่าว (ปริมาณ 0.5 ล้านตัน) ซึ่งส่วนเพิ่มนี้จะกำหนดค่าใช้จ่ายได้เต็มที่ โดยให้หมดสิ้นภายใน 1 ปีหรือใช้เพียงบางส่วนในทั้ง 2 ปีก็ได้

ระยะที่ 2 ระหว่างปี 2526-2527 การส่งออกปริมาณปีละ 4.5 ล้านตัน และภายใน 2 ปีนี้ มีส่วนเพิ่มเติมไม่เกินร้อยละ 10 ของปริมาณประจำปี (ปริมาณ 0.45 ล้านตัน) เงิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไซกาไรใช้ส่วนเพิ่มเติมเช่นเดียวกับระยะที่ 1

ระยะที่ 3 ในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2527 ทั้งสองฝ่ายจะร่วมกันกำหนดปริมาณการส่งออกสำหรับระยะที่ 3 คือปี 2528-2529 โดยให้การส่งออกดังกล่าวมีปริมาณต่ำกว่าในระชยะ 2 ทั้งนี้จำเป็นต้องคำนึงถึงภาวะแวดล้อมอื่นๆ ประกอบกันด้วย อาทิมาตรการของประชาคมยุโรปที่ใช้ปกป้องฐานะของประเทศไทย ระดับภาษีสูงสุดสำหรับการนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังภายใต้ความตกลงนี้ การปลูกพืชทดแทนและการขยายตลาดผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของประเทศไทย สถานการณ์และแนวโน้มตลาดสินค้าเกษตรกรรมของประชาคมยุโรป

3. เงื่อนไขอื่นๆ

3.1 ภาษี ประชาคมยุโรปปรับที่จะจำกัดภาษีการนำเข้า ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังภายใต้ข้อตกลงนี้ในอัตราไม่เกินร้อยละ 6 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง รวมทั้งจะปฏิบัติต่อประเทศไทยอย่างประเทศที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (Most Favoured Nation : MFN)

3.2 การร่วมกันหามาตรการที่เหมาะสม เมื่อประเทศไทยเกิดปัญหาดุลการชำระเงินที่รุนแรงเนื่องจากการลดปริมาณการส่งออก

3.3 ประชาคมยุโรปให้ความมั่นใจ ที่จะปกป้องฐานะของประเทศไทยในตลาดผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของประชาคมยุโรปจากประเทศผู้ผลิตผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอื่นๆ รวมทั้งผู้ผลิตอาหารประเภทคาร์โบไฮเดรตที่สามารถทดแทนมันสำปะหลังโดยตรง

3.4 ประเทศไทยให้ความมั่นใจว่า การส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังภายในระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้จะไม่เกินปริมาณที่กำหนด

3.5 ประชาคมยุโรป รับที่จะให้ความช่วยเหลือแก่โครงการที่มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาชนบทและการปลูกพืชทดแทนมันสำปะหลังของไทย รวมทั้งโครงการวิจัยตลาดพืชทดแทน

3.6 ให้จัดตั้งคณะทำงานร่วมกัน เพื่อควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปตามข้อตกลง รวมทั้งหากมีความจำเป็นให้มีการประชุมร่วมในระดับรัฐมนตรีของทั้งสองฝ่าย

4. ระยะเวลาของข้อตกลงร่วม ข้อตกลงร่วมนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2525 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2529 และอย่างน้อยภายใน 1 ปี ก่อนข้อตกลงหมดอายุลงหากไม่มีการแจ้งขอลงเลิกจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งให้ข้อตกลงนี้มีผลบังคับใช้ต่อไปอีกเป็นช่วงๆละ 3 ปี โดยถือเอาปริมาณที่กำหนดไว้ในปี 2528 และ 2529 เป็นพื้นฐาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การลงนามในร่างข้อตกลงดังกล่าว ถือเป็นจุดเริ่มแรกของการถูกจำกัดปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไปยังประชาคมยุโรปของประเทศไทยซึ่งหลังจากที่ได้มีการลงนามร่วมกันแล้ว ทางฝ่ายไทยได้เร่งดำเนินการในการควบคุมปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไปยังประชาคมยุโรปเพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลง โดยได้ออกแจ้งความกรมการค้าต่างประเทศเรื่องการจัดสรรปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไปยังประชาคมยุโรป โดยกำหนดการจัดสรรปริมาณ (โควตา) การส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไปยังประชาคมยุโรป ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี 2524 โดยพิจารณาจากประวัติการส่งออกย้อนหลัง 3 ปี และได้กำหนดแนวทางหลักคือ

1. ผู้มีสิทธิ์ได้รับการจัดสรร จะต้องทำหนังสือคำประกันการส่งผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังออกไปจำหน่ายต่างประเทศไว้ต่อกรมการค้าต่างประเทศก่อนวันที่ 7 พฤศจิกายน 2523

2. กรมการค้าต่างประเทศจะจัดสรรปริมาณการส่งออก ต่อผู้ส่งออกตามอัตราส่วนการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอัดเม็ดและมันเส้นออกนอกราชอาณาจักรย้อนหลัง 3 ปี (นับตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2520 ถึงเดือนตุลาคม 2523) ตามหลักเกณฑ์คือ

2.1 ผู้ที่ได้รับการจัดสรรน้อยกว่า 1,000 ตันถือว่าได้รับการจัดสรร 1,000 ตัน

2.2 ผู้ส่งออกรายหนึ่งๆ จะได้รับการจัดสรรไม่เกินร้อยละ 5 ของปริมาณการจัดสรรแต่ละงวด

3 กรมการค้าต่างประเทศจะพิจารณาจัดสรรปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังชนิดอัดเม็ดและมันเส้นไปยังประชาคมยุโรปให้เป็นกรณีพิเศษ นอกเหนือจากการจัดสรรปกติแก่ผู้ที่ส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอัดเม็ดและมันเส้นไปยังประเทศอื่นนอกจากประชาคมยุโรปคือ

3.1 จัดสรรปริมาณการส่งออกให้เป็นกรณีพิเศษ ในอัตราร้อยละ 10 ของปริมาณมันอัดเม็ดและมันเส้นที่ส่งออกไปยังตลาดนอกประชาคมยุโรป โดยจัดสรรโควตาพิเศษให้เดือนละหนึ่งครั้งและให้ส่งออกตามที่ได้รับจัดสรรภายใน 12 เดือน

3.2 หากสามารถส่งออกไปยังนอกประชาคมยุโรปได้ 2 ปีติดต่อกันจะนำปริมาณการส่งออกเฉลี่ยมาเป็นประวัติการส่งออกให้ในปีที่ 3

4. หลักเกณฑ์ดังกล่าวให้มีผลบังคับใช้เป็นเวลา 2 ปี

นโยบายการจัดสรรปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ไปยังประชาคมยุโรปในช่วงดังกล่าวของรัฐบาลไม่สามารถดำเนินงานจนครบตามเวลาที่ได้กำหนดไว้ เนื่องจากภาวะการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

น้ำมันสำปะหลังขาดความคล่องตัวอย่างมาก ทางกรมการค้าต่างประเทศจึงได้กำหนดให้มีการส่งออกเสรีโดยขอความเห็นชอบจากกระทรวงพาณิชย์ ตั้งแต่วันที่ 8 เมษายน 2524 เป็นต้นไป หลังจากเกิดปัญหาการขาดความคล่องตัวทางการค้าในปี 2525 รัฐบาลพหุสาขาม่วนคลายมาตรการทางการค้าให้มากที่สุด เพื่อให้การส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังเกิดความคล่องตัวมากขึ้น โดยให้ผู้ส่งออกติดต่อกับผู้ซื้อต่างประเทศโดยตรง และให้การติดต่อเป็นไปโดยเสรี ไม่ต้องขอความเห็นชอบจากกรมการค้าต่างประเทศก่อน มีการยกเลิกราคาขั้นต่ำของการส่งออก ในขณะที่ประเทศไทยมีมาตรการต่างๆ ในการส่งออกอยู่นั้น ทางประชาคมยุโรปได้พยายามเร่งรัดให้ประเทศไทยพัฒนาทำความเข้าใจในเรื่องการจำกัดปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไปยังประชาคมยุโรปอย่างเป็นทางการ ให้เป็นไปตามข้อตกลงเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2523 โดยให้เหตุผลว่าทางประชาคมยุโรปได้ดำเนินการคุ้มครองการส่งออกของประเทศไทยโดยจำกัดปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของอินโดนีเซียแล้วและหากประเทศไทยไม่ทำความเข้าใจก่อนประชาคมยุโรปยกเลิกข้อผูกพันภาษีชั่วคราวประเทศไทยจะเสียหายเพราะอาจต้องเสียภาษีมากกว่าร้อยละ 6 ซึ่งทางกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ได้สนับสนุนในการจำกัดปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทยไปยังประชาคมยุโรป โดยให้เหตุผลว่าหากประเทศไทยไม่ลงนามทางประชาคมยุโรปจะหามาตรการต่างๆ กีดกันผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของประเทศไทย เช่น มาตรการทางภาษี การเก็บค่าธรรมเนียม การจำกัดโควตาการนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไปยังประชาคมยุโรปซึ่งจะก่อให้เกิดการแข่งขันกัน และประเทศไทยอาจเกิดข้อเสียเปรียบ ในเรื่องการจำกัดปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทยไปยังประชาคมยุโรปนี้ ทางกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เห็นว่ายังไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศไทย จึงได้เสนอว่าหากมีการจำกัดปริมาณการส่งออกให้ขอเพิ่มปริมาณการส่งออกเป็นปีละ 6 ล้านตันหากเกินกว่านี้ให้เสียในอัตราที่สูงกว่าร้อยละ 6 และให้ทางประชาคมยุโรปจ่ายเงินในการพัฒนาการปลูกพืชทดแทนปีละ 1,500 ล้านบาท เป็นเวลา 5 ปี เพื่อชดเชยที่ทางประเทศไทยถูกจำกัดปริมาณการส่งออก

จากความเห็นของที่หลายฝ่ายเสนอมานี้และจากการผลักดันของฝ่ายต่างๆ โดยเฉพาะประชาคมยุโรปในวันที่ 2 กันยายน 2525 จึงได้มีการลงนามในความตกลงว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับประชาคมยุโรปในเรื่อง การผลิต การตลาด และการค้ามันสำปะหลัง ซึ่งข้อตกลงดังกล่าวมีสาระสำคัญคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ทำซ้ำหรือเผยแพร่ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

1. ระยะเวลาของความตกลง เป็นความตกลงที่มีอายุความ 5 ปี โดยนับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2525 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2529 หากก่อนการหมดอายุความตกลงอย่างน้อย 1 ปี ไม่มีการขอยกเลิกความตกลงนี้จากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแล้ว ถือว่าความตกลงนี้มีอายุต่อไปอีกเป็นระยะเวลา 3 ปี ในแต่ละระยะต่อไป โดยถือเอาปริมาณที่กำหนดไว้ในปี 2528 และ 2529 เป็นเกณฑ์

2. ปริมาณการส่งออก การส่งออกนี้กำหนดสำหรับผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังในพิกัดศุลกากร 07.06A โดยกำหนดระยะเวลาและปริมาณการส่งออกคือ

2.1 ปี 2525 ปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังจำนวน 5 ล้านตัน

2.2 ปี 2526 และ 2527 ปริมาณการส่งออกปีละ 5 ล้านตัน และมีปริมาณเพิ่มเติมอีกไม่เกินร้อยละ 10 ของปริมาณประจำปี (ปริมาณ 5 แสนตัน) และส่วนเพิ่มเติมนี้จะส่งออกได้ในช่วงระยะทั้ง 2 ปี ซึ่งจะใช้หมดภายในปีเดียวหรือเพียงบางส่วนทั้งสองปีก็ได้

2.3 ปี 2528 และ 2529 ปริมาณการส่งออกปีละ 4.5 ล้านตัน และมีปริมาณเพิ่มเติมอีกไม่เกินร้อยละ 10 ของปริมาณประจำปี (ปริมาณ 4.5 แสนตัน) เงื่อนไขการส่งออกส่วนเพิ่มยังคงเป็นเช่นเดียวกับที่กำหนดในปี 2526 และ 2527

3. ภาษีนำเข้า ประชาคมยุโรปปรับที่จะจำกัดภาษีที่ใช้กับการนำเข้า ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังภายใต้ข้อตกลงนี้ ในอัตราสูงสุดไม่เกินร้อยละ 6 ของมูลค่าสินค้า และประเทศไทยจะได้รับการปฏิบัติอย่างชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับอัตราภาษีสำหรับปริมาณที่ตกลงกันไว้

4. หลักประกันจากประชาคมยุโรป ประชาคมยุโรปปรับที่จะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเพื่อประกันสถานะของประเทศไทยในตลาดมันสำปะหลังของประชาคมยุโรป ในระหว่างเวลาของความตกลงดังกล่าวนี้ กล่าวคือจะมีให้มีการเพิ่มขึ้นของการนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังจากประเทศอื่นๆ อย่างมาก รวมทั้งผลิตภัณฑ์คาร์โบไฮเดรตอื่นๆ ซึ่งแข่งขันโดยตรงกับผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง นอกจากนี้ประชาคมยุโรปปรับที่จะให้ความช่วยเหลือแก่โครงการต่างๆ ที่มุ่งจะพัฒนาชนบทและปลูกพืชอื่นทดแทนมันสำปะหลังของประเทศไทย รวมทั้งโครงการวิจัยตลาดของพืชทดแทนเหล่านั้น และการวิจัยการใช้ประโยชน์อื่นๆ จากผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังเพิ่มขึ้นด้วย

5. ประเทศไทยรับประกันว่า จะไม่ออกใบอนุญาตการส่งออกสำหรับจำนวนผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังที่เกินกว่าปริมาณการส่งออกที่ได้ระบุไว้ในความตกลงนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลังจากที่ได้มีการลงนามในข้อตกลง ว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับประชาคมยุโรปในเรื่องการผลิต การตลาด และการค้ามันสำปะหลัง ประเทศไทยจึงต้องมีการปฏิบัติตามโดยควบคุมปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไปยังประชาคมยุโรปไม่ให้เกินปริมาณที่ได้กำหนดไว้ โดยกำหนดมาตรการต่างๆ ในการควบคุมปริมาณหรือโควตาการส่งออก

สภาพการผลิตและการส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดของประเทศไทยในปัจจุบัน

สภาพการผลิตมันสำปะหลังของประเทศไทย

มันสำปะหลังเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญของประเทศทั้งนี้เพราะเป็นสินค้าเกษตรที่สามารถทำรายได้ให้แก่ประเทศปีละมากกว่า 20,000 ล้านบาท เนื่องจากเป็นพืชที่ปลูกง่ายทนทานต่อสภาวะอากาศที่แปรปรวนได้เป็นอย่างดี และผลตอบแทนค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับพืชไร่อื่น จึงทำให้เกษตรกรขยายพื้นที่เพาะปลูกออกไปอย่างรวดเร็วจาก 5.2 ล้านไร่ในปี 2522 เป็น 9.2 ล้านไร่ ในปี 2535 ขณะที่ผลผลิตเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจาก 11 ล้านตัน ในปี 2522 เป็น 19.8 ล้านตัน ในปี 2535 อย่างไรก็ตามในปัจจุบันผลผลิตและพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังของประเทศไทยก็มีแนวโน้มที่ลดลง ทั้งนี้เนื่องมาจากในภาวะปัจจุบันราคามันสำปะหลังไม่เป็นที่จูงใจซึ่งส่งผลมาจากการปฏิรูประบบราชการเกษตรร่วมของประชาคมยุโรป ทำให้เกษตรกรหันไปปลูกพืชอื่นๆ อาทิ อ้อย ข้าวโพด เป็นต้น ประกอบกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินนโยบายโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร โดยจูงใจให้เกษตรกรหันไปปลูกพืชอื่นทำไร่นาสวนผสม รวมทั้งการเลี้ยงโคนมและโคเนื้อทดแทนการปลูกมันสำปะหลัง ส่งผลให้ผลผลิตมันสำปะหลังในปี 2538 เหลือเพียง 18.5 ล้านตัน ขณะที่พื้นที่เพาะปลูกลดลงเหลือ 8.2 ล้านไร่

สภาพการส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดของประเทศไทย

ปัจจุบันประเทศไทยมีผลผลิตมันสำปะหลังปีละประมาณ 20 ล้านตัน จากปริมาณดังกล่าวถูกนำไปผลิตเป็นอาหารสัตว์เพื่อใช้ภายในประเทศ และผลิตเป็นแป้งมันสำปะหลังเพื่อการใช้ภายในประเทศและส่งออกรวมประมาณ 6 ล้านตันส่วนที่เหลืออีกประมาณ 14 ล้านตันนำมาผลิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นมันสำปะหลังอัดเม็ดได้ประมาณ 6 ล้านตันเศษ ซึ่งกระทรวงพาณิชย์จะต้องผลักดันออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศให้ได้มากที่สุด ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมาประเทศไทยส่งผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอัดเม็ดไปยังต่างประเทศปีละ 5-7 ล้านตัน โดยมีมูลค่ากว่า 10,000 ล้านบาท ซึ่งการส่งออกต้องพึ่งประชาคมยุโรปเป็นหลัก ทั้งนี้เนื่องจากสามารถขายได้ราคาที่สูงกว่าถึง 2 เท่าของราคาที่ขายในตลาดอื่น (ตารางที่ 3) แต่การส่งออกไปยังประชาคมยุโรปถูกจำกัดโควตาการส่งออกไว้ภายใต้ความตกลงผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังระหว่างไทยกับประชาคมยุโรป ภายหลังการเจรจาต่ออายุความตกลงฉบับใหม่ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี.ศ. 2538-2541 ประเทศไทยได้รับโควตาส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไปประชาคมยุโรปในระยะเวลา 4 ปี รวม 21 ล้านตัน หรือเฉลี่ยปีละ 5.25 ล้านตัน

ตารางที่ 3 ราคามันสำปะหลังอัดเม็ด เอฟ.โอ.บี. กรุงเทพฯ

(หน่วย : เหรียญสหรัฐต่อตัน)

ปี	ประชาคมยุโรป		นอกประชาคมยุโรป
	ภายใน	นอก	
2534	145	55	
2535	146	53	
2536	113	55	
2537	115	83	

ที่มา : (กรมการค้าต่างประเทศ , 2537)

ตลาดมันสำปะหลังอัดเม็ดที่สำคัญของประเทศไทยแบ่งออกได้เป็น 2 ตลาด ดังนี้

ตลาดประชาคมยุโรป จากการที่ในอดีตประชาคมยุโรปได้ใช้นโยบายการ

เกษตรร่วม (CAP) ซึ่งกำหนดให้ราคาประกันขั้นต่ำในประเทศสมาชิกสูงกว่าราคาในตลาดโลกค่อนข้างมาก ทำให้ผู้ผลิตอาหารสัตว์ในประชาคมยุโรปซึ่งต้องใช้ถั่วเหลืองเป็นวัตถุดิบต้องรับภาระนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไว้ทำให้ต้นทุนในการผลิตอาหารสัตว์สูงขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้ผลิตอาหารสัตว์หันมานิยมใช้
 มันสำปะหลังอัดเม็ดในการผลิตอาหารสัตว์มากขึ้น เนื่องจากมันสำปะหลังอัดเม็ดยังคงมีราคาที่ถูก
 กว่าและสามารถช่วยลดต้นทุนการผลิต ทำให้ความต้องการนำเข้ามันสำปะหลังอัดเม็ดจากประเทศ
 ไทยมีสูงขึ้นตามลำดับ ทำให้ประเทศผู้ผลิตวัตถุดิบที่สำคัญของประชาคมยุโรปได้แก่ ฝรั่งเศส และ
 อิตาลี ได้ผลักดันให้ประชาคมยุโรปดำเนินมาตรการจำกัดการนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังจาก
 ประเทศไทย ในที่สุดประเทศไทยต้องทำความตกลงจำกัดการส่งออกโดยสมัครใจ (Voluntary
 Export Restriction Agreement) โดยประชาคมยุโรปให้ความช่วยเหลือประเทศไทยใน
 การปลูกพืชอื่นทดแทนเพื่อให้ลดพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังลง ความตกลงฉบับแรกเริ่มตั้งแต่ปีพ.ศ.
 2525 ต่อมาประเทศไทยได้ทำความตกลงจำกัดการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังกับประชาคมยุโรป
 อีก 3 ฉบับ คือฉบับที่ 2 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2530-2533 ฉบับที่ 3 มีผลบังคับใช้ระหว่างปี
 พ.ศ. 2534-2537 และฉบับปัจจุบันตั้งแต่ปีพ.ศ. 2538-2541 โดยประเทศไทยได้รับโควตานำเข้า
 ประชาคมยุโรปรวม 21 ล้านตันต่อสัญญา 4 ปี หรือเฉลี่ยปีละ 5.25 ล้านตัน โดยเสียภาษีนำเข้า
 ร้อยละ 6 ส่วนผลผลิตส่งออกที่เกินกว่าจำนวนโควตาที่ได้รับจะเสียภาษีในอัตราตันละ 148 อีซียู

ตลาดนอกประชาคมยุโรป การที่โควตาส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของประเทศไทย
 ไปยังประชาคมยุโรปมีจำนวนจำกัดเพียงปีละ 5.25 ล้านตันดังกล่าวแล้ว แต่ปริมาณผลิตภัณฑ์
 มันสำปะหลังของประเทศไทยมีมากกว่าโควตาที่ได้รับ ทางกระทรวงพาณิชย์จึงต้องหาทางระบาย
 ปริมาณมันสำปะหลังส่วนที่เกินไปยังตลาดนอกประชาคมยุโรปให้ได้มากที่สุด เพื่อมิให้มีปัญหาสินค้า
 ตกค้างคงเหลืออยู่ในประเทศมากเกินไป ตลาดนอกประชาคมยุโรปที่สำคัญ ได้แก่

ญี่ปุ่น ประเทศไทยส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดไปญี่ปุ่นร้อยละ 1.5 ของปริมาณการ
 ส่งออกทั้งหมดของประเทศไทย โดยประเทศไทยสามารถส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดเพื่อใช้ใน
 กิจกรรมการเลี้ยงสัตว์ได้โดยไม่ต้องเสียภาษีนำเข้า แต่ถ้าใช้เพื่อกิจกรรมอื่นต้องเสียภาษีร้อยละ 25

เกาหลีใต้ เป็นตลาดมันสำปะหลังอัดเม็ดนอกประชาคมยุโรปที่สำคัญของประเทศไทย โดยมีปริมาณการส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดไปเกาหลีใต้ร้อยละ 4 ของปริมาณการส่งออก
 ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอัดเม็ดทั้งหมดของประเทศไทย โดยเสียภาษีนำเข้าร้อยละ 3 ภาษีได้โควตา
 นำเข้า 1 ล้านตันต่อปีเป็นระยะเวลา 10 ปีนับตั้งแต่ปี 2538 ส่วนปริมาณนำเข้าที่เกินกว่าโควตา
 ที่กำหนดจะต้องเสียภาษีในอัตราร้อยละ 986

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พันธกรณีภายหลังผลการเจรจาการค้ารอบอุรุกวัยต่อการค้ามันสำปะหลังอัดเม็ด

ตารางที่ 4 มาตรการการนำเข้ามันอัดเม็ดของต่างประเทศภายหลังการเจรจาการค้ารอบอุรุกวัย

ประเทศ	ก่อนการเจรจาการค้ารอบอุรุกวัย		หลักการเจรจาการค้ารอบอุรุกวัย				
	มาตรการภาษี		ในโควตา		นอกโควตา		
	มาตรการอื่น	มาตรการอื่น	มาตรการภาษี	มาตรการอื่น	มาตรการภาษี	มาตรการอื่น	
			2538	2538	2543	2547	
ประชาคมยุโรป	6%	ให้ประเทศผู้ส่งออกจำกัดการส่งออกโดยสมัครใจสำหรับไทยข้อตกลงฉบับที่3 (2534-2537) ส่งออก21ล้านตันใน4ปี	6%	148	95	-	ส่งออกโดยสมัครใจสำหรับไทยข้อตกลงปี2538-2541ส่งออก 21 ล้านตัน
เกาหลีใต้	7%	กำหนดโควตานำเข้าตามความต้องการในแต่ละปี	3%	986%	-	887.4%	โควตานำเข้า 1ล้านตันต่อปีเป็นเวลา10ปี
ญี่ปุ่น (เสียงสัตว์)	0%	-	-	0%	0%	-	-
กิจกรรมอื่น	25%	-	-	25%	15%	-	-

ที่มา : (กรมการค้าต่างประเทศ , 2538)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภายหลังการเจรจาการค้ารอบอุรุกวัย นับแต่ปี 2538 เป็นต้นไปประเทศต่างๆต้องปรับลดอัตราภาษีศุลกากรที่เรียกเก็บจากสินค้านำเข้าลง และหากเคยใช้มาตรการที่มีใช้ภาษีก็จะต้องปรับเปลี่ยนเป็นมาตรการภาษีศุลกากรแทนและลดอัตราภาษีลงซึ่งผลจากการเจรจาการค้ารอบอุรุกวัยมีผลกระทบต่อ การส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดของประเทศไทย โดยประเทศผู้นำเข้ามันสำปะหลังอัดเม็ดจะต้องปรับเปลี่ยนอัตราภาษี (ตารางที่ 4) สำหรับประชาคมยุโรปภายหลังการเจรจาการค้ารอบอุรุกวัย ประเทศไทยยังคงต้องเสียภาษีนำเข้ามันสำปะหลังอัดเม็ดภายในโควตาที่ได้รับ ภายหลังการต่ออายุความสัญญาการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไปยังประชาคมยุโรปฉบับที่ 4 (2538-2541) กำหนดส่งออกได้ 21 ล้านตันเป็นระยะเวลา 4 ปี หรือ 5.25 ล้านตันต่อปี ในอัตราร้อยละ 6 เหมือนเดิม แต่ถ้าเกินกว่าโควตาที่ได้รับจะต้องเสียภาษีในอัตรา 148 อีชีต่อตัน และจะลดเหลือ 95 อีชีต่อตันในปี 2543 สำหรับเกาหลีใต้อัตราภาษีนำเข้าภายในโควตาลดลงจากร้อยละ 7 เหลือ ร้อยละ 3 และถ้าเกินกว่าโควตาที่ได้รับ 1 ล้านตันต่อปีจะต้องเสียภาษีในอัตราร้อยละ 986 ซึ่งเป็นการกีดกันการนำเข้ามันสำปะหลังอัดเม็ดจากประเทศผู้ส่งออกอย่างเห็นได้ชัดเจน ส่วนญี่ปุ่นการนำเข้ามันสำปะหลังเพื่อกิจกรรมการเลี้ยงสัตว์ไม่ต้องเสียภาษีแต่ถ้านำเข้าไปใช้เพื่อกิจกรรมอื่นต้องเสียภาษีในอัตราร้อยละ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

การปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม

ความเป็นมาของนโยบายการเกษตรร่วม

จากสภาพภูมิอากาศ ภาวะเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันของเกษตรกรในประเทศสมาชิกประชาคมยุโรป เช่นทางตอนเหนือนิยมเลี้ยงสัตว์ขณะที่ทางตอนใต้เน้นการเพาะปลูกพืชเป็นหลักจึงทำให้นโยบายและโครงสร้างการเกษตรของประเทศสมาชิกประชาคมยุโรปแตกต่างกัน

นโยบายการเกษตรร่วมของประชาคมยุโรป(Common Agricultural Policy : CAP) จึงได้เกิดขึ้นภายใต้สนธิสัญญาแห่งกรุงโรม(Treaty of Rome) เมื่อเดือนมีนาคมพ.ศ. 2500 ซึ่งเป็นนโยบายที่มุ่งจัดความแตกต่างดังกล่าวมา เพื่อให้เกษตรกรเป็นส่วนหนึ่งของตลาดร่วมยุโรปอย่างกลมกลืน อันจะนำไปสู่ขนาดของตลาดที่ใหญ่ขึ้น มีสินค้าหลากหลายในปริมาณที่เพิ่มขึ้น ตลอดจนเป็นการประกันความมั่นคงด้านอาหารในประชาคมยุโรป โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคซึ่งปกติมักจะขัดแย้งกัน ดังนั้นการดำเนินการทางด้านนโยบายจึงต้องใช้วิธีประนีประนอมและต้องจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังให้เหมาะสมด้วย

ในปีพ.ศ. 2501 ได้มีการรับรองนโยบายการเกษตรร่วมของประเทศสมาชิกประชาคมยุโรป โดยมีเป้าหมายเพื่อปรับความแตกต่างให้สมดุล กำหนดหลักเกณฑ์ในการปฏิรูปเพื่อสร้างเสถียรภาพ และปกป้องตลาดสินค้าภายในประเทศ โดยมีหลักการดังนี้

1. สร้างตลาดร่วมการเกษตรให้สินค้าการเกษตรภายในประชาคมยุโรปไหลเวียนได้อย่างเสรี ภายใต้กฎด้านการแข่งขัน การกำหนดราคาและการควบคุมอันเดียวกัน
2. สร้างกองทุน EAGGF (European Agricultural Guidance and Guarantee Fund) ให้ทุกประเทศสมาชิกรับผิดชอบร่วมกันเพื่อเป็นทุนในการดำเนินงานตามนโยบาย
3. สร้างข้อกำหนดในการให้เลือกใช้สินค้าของประชาคมยุโรปก่อนเป็นอันดับแรก ในทุกประเทศสมาชิก เพื่อคุ้มครองตลาดภายในจากภาวะความผันผวนของราคาในตลาดโลกและจากสินค้านำเข้าที่ราคาถูกกว่ามาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์ของนโยบายการเกษตรร่วม

นโยบายการเกษตรร่วมของประชาคมยุโรปมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อยกระดับประสิทธิภาพในการผลิตของภาคเกษตรกรรม โดยให้มีการส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในทางการเกษตร เพื่อเป็นการสร้างหลักประกันอย่างมีเหตุผลในการพัฒนาผลผลิตทางการเกษตร รวมถึงการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยทางด้านแรงงาน

2. เพื่อสร้างหลักประกันมาตรฐานการครองชีพของชุมชนเกษตรกรโดยเฉพาะเพื่อยกระดับรายได้ของเอกชนที่เกี่ยวข้องในภาคเกษตรกรรม

3. เพื่อรักษาเสถียรภาพของตลาด

4. เพื่อสร้างหลักประกันความพอเพียงของอุปทานผลผลิตการเกษตร

5. เพื่อสร้างหลักประกันว่าผลผลิตทางการเกษตรจะถึงมือผู้บริโภคด้วยราคาที่ถูกและยุติธรรม

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้นประชาคมยุโรปจึงได้จัดตั้งองค์การร่วมทางตลาดการเกษตร (Common Organization of Agricultural Market) ขึ้น เพื่อดำเนินมาตรการเกี่ยวกับการกำหนดราคา การอุดหนุนด้านการผลิตและการตลาด การเก็บและการใช้สต็อกสินค้า ตลอดจนการใช้กลไกสำหรับการรักษาเสถียรภาพการนำเข้าและส่งออกโดยมีหลักการที่สรุปได้ดังนี้

1. มีการประกันราคาขั้นต่ำสินค้าเกษตรภายในประชาคมยุโรป ซึ่งสูงกว่าราคาตลาดโลก

2. กำหนดมาตรการควบคุม ณ จุดชายแดน (Border Control) ในการกีดกันสินค้าจากประเทศที่สามที่จะเข้ามาจำหน่ายในประชาคมยุโรป โดยการเก็บภาษีนำเข้า (Levy) ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์

3. ให้การอุดหนุนในการส่งออก (Export Subsidy) เพื่อให้สินค้าเกษตรที่เหลือจากการบริโภคภายในกลุ่มประชาคมยุโรปสามารถระบายสินค้าออกสู่ตลาดโลกได้และเป็นการช่วยยกระดับรายได้ให้กับเกษตรกร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลไกทางการตลาดที่สำคัญของนโยบายการเกษตรร่วม

กลไกที่สำคัญที่ทำให้ประชาคมยุโรปสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในนโยบายการเกษตรร่วมมี 2 รูปแบบคือ การพุงราคาข้าวพืษภายในประชาคมยุโรป และการเก็บภาษีนำเข้าผันแปร (Variable Levy)

การพุงราคาข้าวพืษภายในประชาคมยุโรป

ในแต่ละปีจะมีการกำหนดราคาร่วมของข้าวพืษชนิดต่างๆในประชาคมยุโรปไว้ในระดับสูงกว่าราคาตลาดโลกเป็น ECU ซึ่งเป็นหน่วยเงินของประชาคมยุโรปโดยแบ่งเป็นราคาต่างๆดังนี้

1. ราคาเป้าหมาย (Target Price) เป็นราคาที่ประชาคมยุโรปต้องการให้ชาวข้าวพืษได้ในระดับใกล้เคียงกับที่ตั้งเป้าหมายไว้โดยคิดเทียบจากราคาข้าวพืษที่เมือง Duisburg ในประเทศเยอรมนี ซึ่งเป็นเมืองที่ชาวแคลนข้าวพืษมากที่สุดและประชาคมยุโรปต้องการให้ราคาตลาดของข้าวพืษในเมืองอื่นๆ สูงใกล้เคียงกับราคาเป้าหมาย

2. ราคาแทรกแซงหรือราคาประกัน (Intervention Price) เป็นราคาซื้อขายขั้นต่ำที่ประชาคมยุโรปกำหนดไว้ โดยคิดเทียบจากราคาข้าวพืษที่เมือง Ormes ในประเทศฝรั่งเศส ซึ่งเป็นเมืองที่ผลิตข้าวพืษได้มากที่สุดในประชาคมยุโรป

3. ราคาซื้อขาย (Buying-in Price) เป็นราคาประกันขั้นต่ำที่เกษตรกรจะขายได้ซึ่งในปี.ศ.2535/36 ประชาคมยุโรปได้กำหนดไว้เท่ากับร้อยละ 94 ของราคาแทรกแซง

4. ราคานำเข้าขั้นต่ำ (Threshold Price) เป็นราคาที่คำนวณจากราคาตลาดโลกบวกด้วยค่าใช้จ่ายในการขนส่งจากประเทศผู้ส่งออกจนถึงเมืองท่านำเข้าในประชาคมยุโรป บวกภาษีนำเข้า ซึ่งหลังจากบวกภาษีนำเข้าแล้ว ข้าวพืษที่นำเข้าจากต่างประเทศจะมีราคาสูงกว่าราคาเป้าหมาย

การเก็บภาษีนำเข้าผันแปร (Variable Levy)

ภาษีนำเข้าจะเป็นตัวที่ป้องกันมิให้ข้าวพืษจากต่างประเทศ ซึ่งราคาต่ำกว่าเข้ามาขาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แข่งขันกับอัญญาของประชาคมยุโรปโดยประชาคมยุโรปจะกำหนดภาษีอัญญาเข้ามาเป็นประจำทุกวัน จากความแตกต่างระหว่างราคานำเข้าขั้นต่ำกับราคา ซี.ไอ.เอฟ. รอตเตอร์ดัม ส่วนต่างระหว่างราคานำเข้าขั้นต่ำกับราคา ซี.ไอ.เอฟ. รอตเตอร์ดัมคือภาษีนำเข้าเข้าผันแปรโดยประมาณที่ประชาคมยุโรปเรียกเก็บจากผู้นำเข้า

ความจำเป็นของการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม

การดำเนินนโยบายการเกษตรร่วมของประชาคมยุโรป ประสบผลสำเร็จเกินความคาดหมายกล่าวคือ ผลผลิตที่ได้มีปริมาณเพิ่มขึ้น มาตรฐานความเป็นอยู่ของเกษตรกรดีขึ้น ผู้บริโภคสามารถซื้ออาหารตามที่ต้องการได้อย่างไม่ขาดแคลน และสมาชิกทุกประเทศในประชาคมยุโรปก็ได้ให้การสนับสนุนนโยบายนี้ด้วยดีมาโดยตลอด แต่ต่อมาในระยะหลังนโยบายดังกล่าวเริ่มมีปัญหา เพราะผลผลิตทางการเกษตรเริ่มมีปริมาณมากเกินความต้องการ อีกทั้งจำนวนเงินงบประมาณที่จัดสรรไว้ช่วยเกษตรกรก็เพิ่มขึ้นจนกลายเป็นภาระหนักตั่งนั้นประชาคมยุโรปจึงได้ตัดสินใจประกาศการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2535 โดยการปรับลดราคาประกันสินค้าเกษตรร้อยละ 19.8, 26.0 และ 31.5 ในปี 2536/37, 2537/38 และ 2538/39 ตามลำดับ เพื่อให้ราคาใกล้เคียงกับราคาตลาดโลกโดยกำหนดระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2536 เป็นต้นไป (ตารางที่ 5 และ 6)

ในเวลา 3 ปีถัดไปนับจากวันที่ประกาศมีผลบังคับใช้ คาดว่าราคาอัญญาในประชาคมยุโรปจะอยู่ระหว่างราคาเป้าหมายและราคาแทรกแซง กล่าวคือในฤดูกาลผลิต 2536/37, 2537/38 และ 2538/39 ราคาจะอยู่ระหว่าง 117-130, 108-120 และ 100-110 อีซียูต่อตันตามลำดับ ซึ่งเป็นราคาอัญญาที่มีนสำปะหลังจะต้องแข่งขันด้วย

ส่วนภาษีนำเข้าผันแปร (Variable Levy) ภายหลังจากการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมจะค่อนข้างคงตัว คือคำนวณจากราคาอัญญาในตลาดโลกขณะนั้นที่มีราคาประมาณคือ 60 อีซียูต่อตันความแตกต่างระหว่างราคานำเข้าขั้นต่ำกับราคาตลาดโลก ก็คือภาษีนำเข้าผันแปรดังนั้นในปี.ศ. 2536/37, 2537/38 และ 2538/39 ภาษีนำเข้าผันแปรจะมีค่าประมาณ 115

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

105 และ 95 อีชีลต์ต่อตัน ตามลำดับ ซึ่งเมื่อเทียบกับภาษีนำเข้าขั้นแปรในเดือนสุดท้ายของฤดูกาลผลิต 2534/35 คือเดือนมิถุนายน 2536 เท่ากับ 155.46 อีชีลต์ต่อตัน แล้ว จะเห็นว่าภาษีนำเข้า (Levy) ลดลงจากเดิมมากภาษีนำเข้าขั้นแปรที่ลดลงนี้จะทำให้ธัญพืชจากต่างประเทศสามารถนำเข้าไปขายในตลาดประชาคมยุโรปได้มากกว่าเดิม

ตารางที่ 5 ราคาธัญพืชในประชาคมยุโรปในปี 2535/36 (ก่อนการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม)

(หน่วย : อีชีลต์ต่อตัน)

ธัญพืช	ราคาเป้าหมาย (Target price)	ราคาประกัน (Intervention Price)	ราคาประกันสุทธิ (Net Intervention Price)	ราคาที่รับซื้อ ^{1/} (Buying-in Price)
Common Wheat	232.76	160.13	155.30	146.01
Barley	212.33	160.13	155.30	146.01
Sorghum	212.33	160.13	155.30	146.01
Rye	212.33	160.13	155.33	146.01
Maize	212.33	168.55	163.49	153.68
Durum Wheat	277.21	227.70	220.85	207.62

หมายเหตุ 1/ ราคาที่รับซื้อมีค่าเป็นร้อยละ 94 ของราคาประกันสุทธิ
ที่มา : (กรมการค้าต่างประเทศ , 2535)

นอกจากความพหุสามของประชาคมยุโรปที่จะปรับราคาภายในให้ใกล้เคียงกับราคาตลาดโลกแล้ว ประชาคมยุโรปยังมีมาตรการจูงใจให้เกษตรกรลดพื้นที่เพาะปลูกลงจากเดิมอีกด้วย กล่าวคือมีการจ่ายเงินชดเชยให้กับเกษตรกรโดยตรงสำหรับราคาประกันที่ลดลงไป โดยมีหลักปฏิบัติที่แตกต่างสำหรับเกษตรกรขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ทั้งนี้โดยพิจารณาจากขนาดพื้นที่เพาะปลูก ปริมาณผลผลิต และประสิทธิภาพการผลิตในแต่ละพื้นที่ เกษตรกรอื่นที่ไม่ใช่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 ราคาขั้นต่ำของประชาคมยุโรปภายหลังการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม

(หน่วย : อีซียูต่อตัน)

ปี	ราคาประกัน (Intervention Price)	ราคาเป้าหมาย (Target Price)	ราคานำเข้าขั้นต่ำ (Threshold Price)
2535/36	146.01		
2536/37	117.00	130.00	175.00
2537/38	108.00	120.00	165.00
2538/39	100.00	110.00	155.00
ปีต่อไป	100.00	110.00	155.00

ที่มา : (กรมการค้าต่างประเทศ , 2535)

เกษตรกรที่มีพื้นที่การเกษตรขนาดเล็กจะต้องลดพื้นที่เพาะปลูก (Set - Aside) โดยปล่อยพื้นที่ว่างไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 จึงจะได้รับเงินชดเชยพื้นที่ในท้องว่างเว้นไว้หรือปลูกพืชที่มีใช้สำหรับเป็นอาหารแทน โดยจะได้รับเงินชดเชยตันละ 25 , 35 และ 45 อีซียู ในระหว่างปี 2536/37, 2537/38 และ 2538/39 ตามลำดับ อนึ่งสำหรับการจ่ายเงินชดเชยในการลดพื้นที่เพาะปลูกนั้น ประชาคมยุโรปมีนโยบายช่วยเหลือเกษตรกรขนาดกลางและขนาดเล็กเป็นหลัก โดยได้ยกเว้นเกษตรกรที่มีพื้นที่เพาะปลูกไม่เกิน 20 เฮกตาร์และได้รับผลผลิตไม่เกิน 92 ตันต่อปีไม่ต้องอยู่ในข่ายลดพื้นที่การเพาะปลูก สามารถรับค่าชดเชยได้ แต่สำหรับเกษตรกรรายใหญ่จะได้รับเงินชดเชยต่อเมื่อลดพื้นที่การเพาะปลูกสำหรับ ธัญพืช พืชน้ำมัน และพืชโปรตีน ลงร้อยละ 15 ในการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมตามข้อตกลงใหม่นั้น ไม่มีเงื่อนไขการจ่ายเงินชดเชยแก่เกษตรกรที่ลดพื้นที่เพาะปลูกแต่เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต อันจะทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นแต่อย่างไรและนอกจากนี้ประชาคมยุโรปจะเรียกเก็บภาษีนำเข้า จากธัญพืชที่ส่งเข้าไปจำหน่ายในประชาคมยุโรปเพิ่มขึ้นจากเดิมตันละ 20 อีซียู เป็นตันละ 40 อีซียู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลกระทบและแนวทางแก้ไขจากการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม

ผลกระทบจากการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม

ผลจากการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม จะมีผลกระทบต่อสินค้ามันสำปะหลังของประเทศไทยซึ่งในการศึกษาคั้งนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน

ผลกระทบทางด้านการผลิต

ตั้งแต่ปี 2531/32 ถึง 2535/36 ก่อนการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมเป็นต้นมา พื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตของมันสำปะหลังของประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงโดยพื้นที่เพาะปลูกลดลงจาก 10.1 ล้านไร่ ในปี 2531/32 เป็น 9.2 ล้านไร่ ในปี 2535/36 ผลผลิตลดลงจาก 24.3 ล้านเมตริกตันในปี 2531/32 เป็น 19.8 ล้านเมตริกตัน ในปี 2535/36 เนื่องจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ใช้มาตรการลดพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในปี 2527/28 ถึง 2530/31 เพื่อให้ปริมาณการผลิตสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ส่งผลให้ราคามันสำปะหลังเพิ่มขึ้นในปี 2529 และ 2530 (ตารางที่ 7) ส่งผลต่อเนื้อให้เกษตรกรขยายพื้นที่เพาะปลูกในปี 2530/31 และ 2531/32 แต่จากการที่ประชาคมยุโรปยังคงจำกัดโควตาการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังทำให้ราคาหัวมันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้ลดลงเป็นเหตุให้ตั้งแต่ปี 2532/33 เป็นต้นมาเกษตรกรพื้นที่เพาะปลูกมีแนวโน้มลดลง (ตารางที่ 8)

ผลจากการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม ส่งผลทำให้ระดับราคามันสำปะหลังอัครเม็ดของประเทศไทยมีราคาต่ำลงอย่างมากโดยในปี 2536 ซึ่งเป็นปีแรกของการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมราคาหัวมันสำปะหลังลดลงเหลือกิโลกรัมละ 0.57 บาท ซึ่งส่งผลกระทบต่อเกษตรกรพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังของเกษตรกรทำให้รายได้จากการขายหัวมันลดลงและภาวะการลดลงของพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังของประเทศไทย ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตมันสำปะหลังลดลงอย่างรวดเร็ว ประกอบกับที่ทางการมีนโยบายลดพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามตั้งแต่ปี 2537

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นต้นมาผลผลิตมันสำปะหลังได้ถูกนำไปใช้ในอุตสาหกรรมผลิตแป้งมันสำปะหลังมากขึ้นเพื่อชดเชยความตกต่ำของระดับราคามันสำปะหลังอัดเม็ด เนื่องจากความต้องการใช้แป้งมันสำปะหลังในอุตสาหกรรมต่างๆในประเทศสูงขึ้น ประกอบกับในขณะนั้นราคามันสำปะหลังในต่างประเทศมีราคาสูงขึ้นมาก (ตารางที่ 9) จึงเกิดภาวะการขาดแคลนหัวมันสำปะหลัง ที่จะนำไปผลิตมันสำปะหลังอัดเม็ดส่งให้ประชาคมยุโรปได้เต็มโควตาตามที่ได้รับจากประชาคมยุโรป เป็นเหตุให้

ตารางที่ 7 ราคาหัวมันสำปะหลังที่เกษตรกรได้รับปี 2527-2538

(หน่วย : บาทต่อกิโลกรัม)

ปี	ราคาหัวมันสำปะหลังที่เกษตรกรได้รับ
2525	0.58
2526	0.84
2527	0.58
2528	0.47
2529	0.86
2530	0.98
2531	0.73
2532	0.69
2533	0.96
2534	0.96
2535	0.92
2536	0.57
2537	1.00
2538 (ม.ค.-ก.ย.)	1.21

ที่มา : (สมาคมการค้ามันสำปะหลังไทย , 2538)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 8 พื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตมันสำปะหลังของประเทศไทยปี 2526/27-2538/39

ปี	พื้นที่เพาะปลูก (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านเมตริกตัน)
2526/27	8.8	20.0
2527/28	9.2	19.3
2528/29	7.8	15.3
2529/30	8.8	19.6
2530/31	9.7	22.3
2531/32	10.1	24.3
2532/33	9.3	22.8
2533/34	9.3	19.7
2534/35	9.3	20.4
2535/36	9.2	19.8
2536/37	8.6	19.1
2537/38	8.1	18.2
2538/39	8.2	18.5

ที่มา : (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร , 2538)

ปริมาณการส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดเข้าประชาคมยุโรปในปี 2538 ได้ลดลงมากโดยในช่วงแปดเดือนแรกของปี 2538 การส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดเข้าประชาคมยุโรปได้ลดลงกว่าร้อยละ 30 กล่าวคือ ระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนสิงหาคมของปี 2538 ประชาคมยุโรปมีการนำเข้ามันสำปะหลังอัดเม็ดจากประเทศไทยลดลงเหลือเพียง 2.13 ล้านตัน เทียบกับปริมาณการนำเข้ามันสำปะหลังอัดเม็ดในช่วงเดียวกัน 3.09 ล้านตันของปี 2537 โดยเฉพาะประเทศสมาชิกของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประชาคมยุโรปตอนเหนือมีการนำเข้าน้ำมันสำปะหลังลดลงมาก เนื่องจากประสบภาวะแห้งแล้งและ
ต้องใช้ไขมันสำปะหลังเป็นส่วนผสมของอาหารสัตว์โดยเฉพาะสำหรับอาหารสุกรยังคงได้รับความนิยม
อยู่ (สำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ ณ กรุงบรัสเซลส์ , 2538 : 5)

ตารางที่ 9 ราคาและปริมาณแป้งมันสำปะหลังระหว่างปี 2534-2538

ปี	ราคาภายใน	ราคาส่งออกเอฟ.โอ.บี.	ปริมาณ	
	(บาทต่อตัน)	(เหรียญสหรัฐต่อตัน)	แป้ง	หัวมันสด
2534	5,583	240	1.42	7.10
2535	5,508	232	1.56	7.81
2536	4,440	195	1.72	8.61
2537	5,958	256	1.90	9.50
2538 (ม.ค.-ก.ย.)	8,705	-	-	-

ที่มา : (กรมการค้าต่างประเทศ , 2538)

จากภาวะดังกล่าวจึงไม่เป็นที่วิตกว่าผลจากการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม ซึ่งทำ
ให้ระดับราคามันสำปะหลังอัดเม็ดลดลงจะมีผลต่อราคาหัวมันสดที่เกษตรกรขายได้ เพราะในภาวะ
ปัจจุบันเกิดการแย่งซื้อหัวมันสดจากเกษตรกรระหว่างผู้ผลิตมันสำปะหลังอัดเม็ดกับผู้ผลิตแป้งมัน ทำ
ให้เกิดการขาดแคลนหัวมันสด ซึ่งมีผลให้ระดับราคาหัวมันสดมีราคาสูงขึ้นอย่างไรก็ตามในอนาคต
อาจทำให้เกษตรกรหันมาปลูกมันสำปะหลังเพิ่มขึ้นอีก และจะทำให้ราคาหัวมันสดมีระดับราคาลดลง
ซึ่งทางหน่วยงานราชการโดยกรมส่งเสริมการเกษตร ได้วางนโยบายที่จะลดพื้นที่เพาะปลูกมัน
สำปะหลังลงและให้เกษตรกรหันไปปลูกพืชอื่นหรือทำกิจกรรมการเกษตรที่สร้างรายได้ที่มั่นคงกว่า
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การปลูกมันสำปะหลัง จึงสรุปได้ว่าผลจากการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมส่งผลต่อระดับราคาหัวมันสำปะหลังที่เกษตรกรได้รับซึ่งมีผลให้เกษตรกรต้องลดพื้นที่เพาะปลูก และการที่มันสำปะหลังเป็นพืชที่ขาดความมั่นคงทางด้านราคาและให้ผลตอบแทนต่ำ จึงทำให้รัฐบาลต้องใช้นโยบายการลดพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง ด้วยเหตุผลประการนี้จึงทำให้ผลผลิตและพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังของประเทศไทยมีแนวโน้มลดลง

ผลกระทบทางการส่งออก

การส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอัดเม็ดของประเทศไทยไปยังประชาคมยุโรปในช่วงก่อนการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมของประชาคมยุโรป (ระหว่างปี 2533-2535) ปริมาณการส่งออกได้เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 4.91 ล้านตัน ในปี 2533 เป็น 5.48 ล้านตัน ในปี 2535 ส่วนมูลค่าการส่งออกได้เพิ่มจาก 16,498.2 ล้านบาทในปี 2533 เป็น 20,139.0 ล้านบาทในปี 2535 และราคาภายในประเทศได้เพิ่มขึ้นจากเมตริกตันละ 2,369 บาท ในปี 2533 เป็นเมตริกตันละ 2,567 บาทในปี 2535 โดยที่ปริมาณผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอัดเม็ดที่ส่งไปยังตลาดประชาคมยุโรปจะถูกจำกัดโดยโควตาให้ส่งออกไม่เกินปีละ 5.75 ล้านตัน (ขอสีมโควตา 0.5 ล้านตันของปีถัดไปได้) แต่หลังจากที่ประชาคมยุโรปมีนโยบายที่จะทำการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม มีผลทำให้ราคามันสำปะหลังอัดเม็ดตั้งแต่ช่วงต้นปี 2536 เป็นต้นมาลดลงเป็นอย่างมากโดยราคามันสำปะหลังอัดเม็ดในปี 2536 ลดลงเหลือเพียงเมตริกตันละ 2,143 บาท ส่วนปริมาณและมูลค่าการนำเข้ามันสำปะหลังอัดเม็ดภายในหลังจากการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม มีจำนวนลดลงมาตลอด (ตารางที่ 10) ทั้งนี้จริงแล้วประชาคมยุโรปจะทำการประกาศปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมในเดือนกรกฎาคม 2536 ทั้งนี้เป็นผลมาจากการชะลอปริมาณการสั่งซื้อมันสำปะหลังอัดเม็ดของผู้นำเข้าในประชาคมยุโรปที่คาดว่า ผลจากการประกาศปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมจะทำให้ราคาข้าวโพดที่ปลูกในประชาคมยุโรปเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์มีราคาถูกลง ซึ่งจะทำให้ผู้ผลิตอาหารสัตว์ในประชาคมยุโรปหันไปใช้วัตถุดิบอื่นๆ ที่ปลูกในประชาคมยุโรปแทนมันสำปะหลังอัดเม็ดที่สั่งซื้อจากประเทศไทย

จากการศึกษาวิจัยของบริษัท J.H. Didier Asia ซึ่งเป็นบริษัทที่ปรึกษาในกรุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 ปริมาณ มูลค่าและราคาการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอัดเม็ดของประเทศไทยไปยัง
ประชาคมยุโรประหว่างปี 2533-2538

ปี	มันสำปะหลังอัดเม็ด		
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ราคาภายในประเทศ (บาทต่อตัน)
2533	4,909,102	16,498.2	2,369
2534	4,996,074	17,838.0	2,593
2535	5,480,500	20,139.0	2,567
2536	5,247,407	15,182.0	2,143
2537	4,590,464	11,858.8	2,450
2538(ม.ค.-ส.ค.)	2,133,949	6,530.8	3,056

ที่มา : (กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ , 2538)

บริษัทเชลล์ ประเทศไทยเบลเยียม โดยมีมูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทยเป็นผู้ว่าจ้าง ได้ศึกษาถึงผลกระทบของการปฏิรูปนโยบายการเกษตร ที่มีต่อการค้ามันสำปะหลังของประเทศไทย ซึ่งสรุปได้ว่าราคากลางของดัชนีและสิ่งทดแทนดัชนี (ราคากลางคือราคาเฉลี่ยของราคาแทรกแซงกับราคาเป้าหมาย) เช่น ถั่วเหลือง มันสำปะหลัง กากข้าวโพด ฯลฯ จะลดลงตามราคาแทรกแซง (Intervention Price) และราคามันสำปะหลังอัดเม็ดจะลดลงร้อยละ 35 จากราคาในช่วงระยะก่อนการปฏิรูปนโยบายการเกษตร และได้คาดหมายว่าหากประเทศไทยยังคงส่งผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไปยังประชาคมยุโรปปีละ 5.25 ล้านตันแล้ว ราคาขายส่งผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังในประชาคมยุโรปจะต่ำกว่าราคาประกันของดัชนีประมาณ 24-25 อีชีต่อตันซึ่งหมายความว่าราคา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังในปี 2536/37 - 2538/39 จะอยู่ในระดับ 93, 84 และ 76 อีซียูต่อตัน ตามลำดับ นอกจากนี้ยังได้คาดการณ์ว่าปริมาณการใช้ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังในประชาคมยุโรปจะลดลงจากเดิมปีละ 6.5 ล้านตันเหลือปีละ 3.8 ล้านตัน เนื่องจากประเทศสมาชิกในประชาคมยุโรปที่เป็นผู้ผลิตพืช หรือประเทศสมาชิกที่อยู่ใกล้เคียงกับแหล่งผลิตพืชจะหันไปใช้พืชที่ปลูกในประชาคมยุโรปซึ่งราคาลดลง ส่วนประเทศสมาชิกที่อยู่ห่างไกลออกไปจากแหล่งผลิตพืช เช่น เนเธอร์แลนด์และเยอรมนี ซึ่งอยู่ในรัศมี 150 กิโลเมตรจากท่าเรือใหญ่จะยังคงใช้ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังผสมกับกากถั่วเหลืองเป็นอาหารสัตว์ต่อไป นอกจากนี้ในการประชุมใหญ่ของสมาพันธ์โรงงานอาหารสัตว์ในยุโรประหว่างวันที่ 14-17 เมษายน 2535 ณ กรุงเวียนนาซึ่งได้คาดการณ์ด้านราคาพืชและสิ่งทดแทนพืชต่อที่ประชุมว่า ผลจากการปฏิรูปนโยบายการเกษตรจะทำให้ราคาถั่วทุกชนิดลดลงประมาณร้อยละ 25 ส่วนราคาข้าวสาลีลดลงร้อยละ 30 และราคาผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังลดลงร้อยละ 35 (ชวินทร์ , 2537 : 63-64)

ในขณะที่กระทรวงพาณิชย์ได้ให้ข้อสังเกตว่า การปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมที่ได้เริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2536 ที่ผ่านมามีทำให้ราคาข้าวสาลีลดลงจาก 146 อีซียูต่อตันในปี 2535/36 เป็น 117 อีซียูต่อตัน ในปี 2536/37 จะเห็นได้ว่าราคาที่ลดลงปีแรกได้ลดลงถึงร้อยละ 20 ซึ่งมีผลกระทบต่อราคาส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของประเทศไทยไปประชาคมยุโรปในทันทีเช่นกัน เพราะจะต้องลดราคาขายให้ต่ำลงเพื่อแข่งขันกับพืชในประชาคมยุโรปอย่างน้อยร้อยละ 20 เช่นกัน ดังนั้นจึงอาจประเมินราคาส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดและราคาหัวมันสดที่เกษตรกรควรได้รับคือมันสำปะหลังอัดเม็ดในปี 2535/36 มีราคา 140 เหรียญสหรัฐฯ และลดลงเหลือ 120 เหรียญสหรัฐฯในปี 2538/39 ส่วนราคาหัวมันสดในปี 2535/36 มีราคา 0.97 บาทต่อกิโลกรัม และลดลงเหลือ 0.51 บาทต่อกิโลกรัมในปี 2538/39 (ตารางที่ 11)

จากผลของการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม ทางสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้คาดว่า ผลจากการลดราคาประกันพืชของประชาคมยุโรปลงจะมีผลทำให้พืชที่ใช้ทดแทนมันสำปะหลังอัดเม็ด ได้แก่ ข้าวสาลี ข้าวโพด และเมล็ดพืชหยาบจะมีความต้องการใช้ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์มากขึ้นอันจะส่งผลให้ปริมาณความต้องการมันสำปะหลังอัดเม็ดลดลงโดยได้ประมาณการว่าหากราคาส่งออกเอฟ.โอ.บี มันสำปะหลังอัดเม็ดคงอยู่ในระดับตันละ 3,700 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 11 ราคามันสำปะหลังของประเทศไทยหลังการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม

ฤดูกาลผลิต	ราคาประกันขั้นต่ำของประชาคมฯ		ราคาเอฟ.โอ.บี.กรุงเทพฯ	ราคาหัวมันสดที่
	(Intervention Price)		มันอัดเม็ดที่ไทยควรขายได้	เกษตรกรได้รับ
	อียูต่อตัน	เหรียญสหรัฐต่อตัน	เหรียญสหรัฐต่อตัน	บาทต่อกิโลกรัม
2535/36 (ก.ค.-มิ.ย.)	146	175	140	0.97
2536/37 (ก.ค.-มิ.ย.)	117	140	112	0.67
2537/38 (ม.ค.-มิ.ย.)	108	130	104	0.59
2538/39 (ม.ค.-มิ.ย.)	100	120	96	0.51

ที่มา : (กระทรวงพาณิชย์ , 2536)

และปริมาณส่งออกสูงสุดไม่เกิน 5.25 ล้านตันตามโควตาที่ได้รับในแต่ละปี จะทำให้ความต้องการนำเข้าน้ำมันสำปะหลังอัดเม็ดของประชาคมยุโรปจากประเทศไทยในปี 2536/37 มีปริมาณ 4.803 ล้านตันน้อยกว่าโควตาที่ได้รับ 0.447 ล้านตัน ส่วนในปี 2538/39 จะมีปริมาณการนำเข้ามันสำปะหลังอัดเม็ดลดลงเหลือเพียง 4.539 ล้านตันน้อยกว่าโควตาที่ได้รับ 0.711 ล้านตัน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2535/36 ก่อนการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมพบว่าปริมาณการนำเข้ามันสำปะหลังอัดเม็ดจริงสูงถึง 5.480 ล้านตัน (ตารางที่ 12) มากกว่าจำนวนโควตาที่ได้รับ 5.25 ล้านตันในแต่ละปีจะมีปริมาณการนำเข้ามากกว่าปี 2536/37 ซึ่งทางสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้คาดการณ์ไว้ 0.677 ล้านตัน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร , 2537 : 22)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 12 การคาดการณ์ปริมาณการนำเข้ามันสำปะหลังอัดเม็ดจากไทยของประชาคมยุโรป

ปี	อัตรากาลลดราคาประกัน (ร้อยละ)	ผลต่างจากโควต้า 5.25 ล้านตัน (ล้านตัน)	ปริมาณการนำเข้า มันอัดเม็ด (ล้านตัน)	ผลต่าง ปริมาณนำเข้า (ล้านตัน)
2535/36	-	+0.230	5.480	-
2536/37	19.8	-0.447	4.803	0.677
2537/38	26.0	-0.587	4.663	0.140
2538/39	31.5	-0.711	4.539	0.124

หมายเหตุ 1/ ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี. มันสำปะหลังอัดเม็ดตันละ 3,700 บาท
 2/ ปริมาณการส่งออกในแต่ละปีประมาณ 5.25 ล้านตัน
 3/ ปี 2535/36 เป็นตัวเลขปริมาณการนำเข้าจริง

ที่มา : (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร , 2537)

จากการคาดการณ์ผลกระทบของการปฏิรูปนโยบายการเกษตรของหน่วยงานต่างๆ ทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศทำให้เห็นได้ชัดว่า อนาคตผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ในประชาคมยุโรปมีแนวโน้มที่ไม่สดใสต่อไปแล้ว นอกจากนี้ราคาค่าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังในประชาคมยุโรปในระยะต่อไปจะยิ่งผูกพันกับราคากากถั่วเหลืองในตลาดโลกมากยิ่งขึ้น เพราะเป็นสินค้าที่ใช้ประกอบกันในการผสมเป็นอาหารสัตว์ สำหรับราคากากถั่วเหลืองในระยะยาวขึ้นอยู่กับปริมาณการผลิตในสหรัฐอเมริกา บราซิล อาร์เจนตินา จีนและอินเดียโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา มีการผลิตและส่งออกมากกว่าร้อยละ 50 ของตลาดโลก ธนาคารโลกได้พยากรณ์ไว้ว่าราคากากถั่วเหลืองซี.ไอ.เอฟ.รอตเตอร์ดัมจะเพิ่มจากตันละ 203 เหรียญสหรัฐฯในปี2536เป็น 208 และ 218 เหรียญสหรัฐฯ ในปี2537 และ 2539 แนวโน้มดังกล่าวอาจจะส่งผลกระทบต่อปริมาณการใช้และราคาค่าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของประเทศไทยในประชาคมยุโรปด้วย (ชรินทร์ , 2537 : 64)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อย่างไรก็ตามผลกระทบจากการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม ก็ไม่ได้เป็นดังที่หน่วยงานต่างๆได้คาดการณ์ไว้ทั้งหมดเพราะว่าเมื่อในช่วงปลายปี 2537 ราคามันสำปะหลังอัดเม็ดในประชาคมยุโรปมีราคาสูงขึ้นอีกครั้ง เมื่อเทียบกับช่วงที่มีข่าวการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมของประชาคมยุโรปและช่วงภายหลังการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมในปีแรก โดยในช่วงปลายปี 2535 ถึงต้นปี 2536 ก่อนการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม ราคามันสำปะหลังอัดเม็ดเริ่มมีระดับราคาลดลงและภายหลังการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมตั้งแต่กลางปี 2536 ถึงกลางปี 2537 ระดับราคามันสำปะหลังอัดเม็ดลดลงอย่างชัดเจนแต่หลังจากกลางปี 2537 ระดับราคามันสำปะหลังอัดเม็ดกลับมีราคาสูงขึ้นอย่างมาก(ตารางที่ 13) ซึ่งเป็นสิ่งที่ขัดแย้งกับผลการคาดการณ์ผลกระทบจากนโยบายการเกษตรร่วมทั้งนี้สาเหตุอยู่ 3 ประการคือ

ประการแรกเกิดภาวะขาดแคลนธัญพืชเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ โดยในปี 2538 ประมาณว่าผลผลิตข้าวสาลีซึ่งเป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหารสัตว์ซึ่งถือเป็นธัญพืชชนิดสำคัญที่สุดลดลงจากปีก่อนหน้าเป็นจำนวนมาก และคาดว่าปริมาณข้าวสาลีที่ล้ารองเมื่อปลายปี 2538/39 ของโลกจะได้เพียง 40 ล้านตันเมื่อเทียบกับปริมาณล้ารองข้าวสาลีปลายปี 2537/38 จำนวน 210 ล้านตันผลผลิตข้าวสาลีของโลกที่ลดลงมากนี้เป็นเพราะการผลิตในรัสเซีย สหรัฐอเมริกา สเปนและจีนได้รับความเสียหายผลผลิตลดลงมาก เป็นเหตุให้ประเทศรัสเซียและจีนมีความต้องการนำเข้าข้าวสาลีเพิ่มขึ้นมากขณะเดียวกันสต็อกข้าวสาลีในประเทศผู้ผลิตธัญพืชที่สำคัญรวมทั้งประเทศผู้ผลิตธัญพืชในประชาคมยุโรปต่างก็มีระดับต่ำมากเนื่องจากประสบปัญหาภาวะความแห้งแล้ง จากภาวะผลผลิตและสต็อกข้าวสาลีในตลาดโลกและระดับสต็อกในประชาคมยุโรป ได้ส่งผลให้ราคาข้าวสาลีทั้งในตลาดโลกและตลาดประชาคมยุโรปเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วแต่เนื่องจากความต้องการในตลาดโลกเพิ่มสูงขึ้นมากราคาข้าวสาลีในตลาดโลกจึงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วซึ่งสูงถึงตันละ 185 เหรียญสหรัฐฯ เทียบกับราคาต่ำสุดตันละ 85 เหรียญสหรัฐฯในช่วง 2 ปีก่อนหน้านั้น ราคาข้าวสาลีในตลาดโลกที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วกว่าราคาในประชาคมยุโรป ทำให้ปัจจุบันราคาข้าวสาลีในตลาดโลกอยู่ในระดับใกล้เคียงกับราคาข้าวสาลีในประชาคมยุโรปผลจากราคาข้าวสาลีในตลาดโลกที่สูงขึ้นนี้ทำให้ระดับราคามันสำปะหลังอัดเม็ดมีราคาสูงขึ้น

ประการที่สอง การใช้ธัญพืชของประชาคมยุโรปในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์มีสูงขึ้น และส่วนหนึ่งเป็นการส่งออก จึงทำให้ระดับสต็อกธัญพืชในประชาคมยุโรปอยู่ในระดับต่ำคือปลายปี 2538/39 คาดว่าจะมีเพียง 6 ล้านตัน เทียบกับสต็อกธัญพืชจำนวน 33 ล้านตันปลายปี 2537/38

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 13 ราคามันสำปะหลังอัดเม็ดปี 2535-2538 บนเรือในตลาดรอตเตอร์ดัม

(หน่วย : คอชท์มาร์กต่อเมตริกตัน)

เดือน	ราคาซื้อขายมันสำปะหลังอัดเม็ดบนเรือในตลาดรอตเตอร์ดัม			
	2535	2536	2537	2538
มกราคม	324	255	231	252
กุมภาพันธ์	308	243	214	254
มีนาคม	297	233	213	249
เมษายน	297	239	228	247
พฤษภาคม	292	233	231	250
มิถุนายน	269	214	238	249
กรกฎาคม	264	221	235	248
สิงหาคม	265	217	241	249
กันยายน	301	217	246	259
ตุลาคม	285	207	242	-
พฤศจิกายน	282	208	244	-
ธันวาคม	274	224	248	-
เฉลี่ย	288	226	234	251 ^{1/}

หมายเหตุ - หมายถึงไม่ระบุข้อมูล

1/ ค่าเฉลี่ยตั้งแต่เดือนมกราคมถึงกันยายนปี 2538

ที่มา : (สมาคมการค้ามันสำปะหลัง , 2538)

ประการที่สาม การประกาศพื้นที่เพาะปลูกและปล่อยพื้นที่ให้ว่างเปล่า (Set-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Aside) ร้อยละ 15 เพื่อมิให้ผลผลิตธัญพืชในประชาคมยุโรปมีมากเกินไป ทำให้เกิดภาวะผลผลิต และระดับสต็อกธัญพืชล้นต่ำลง

สาเหตุทั้งสามประการนี้เป็นผลทำให้เกิดภาวะการขาดแคลนธัญพืช และมีผลทำให้ระดับราคาธัญพืชสูงขึ้นมากในประชาคมยุโรปในขณะนี้ ถือเป็น การลบข้อวิตกในช่วงก่อนการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมที่เกรงกันว่า การส่งออกมันสำปะหลัง เข้าไปยังประชาคมยุโรปจะประสบกับภาวะการแข่งขันจากธัญพืชในประชาคมยุโรปที่มีราคาถูกลง ทั้งนี้ราคามันสำปะหลังจะต้องลดต่ำลงมากในขณะนั้น อย่างไรก็ตาม เพราะแม้ในช่วงสองปีแรกของการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมนั้น ราคามันสำปะหลังได้ลดลงมาบ้างเมื่อเทียบกับธัญพืชอื่น ๆ ในประชาคมยุโรปแต่ลดลงในอัตราที่ต่ำกว่าการเปลี่ยนแปลงของธัญพืชในประชาคมยุโรปที่ลดลง แต่ปัจจุบันราคามันสำปะหลังอัดเม็ดของประเทศไทยมีราคาสูงขึ้น แต่เมื่อดูจากปริมาณการส่งออกไปยังประชาคมยุโรปกลับมีทิศทางตรงกันข้าม เพราะปริมาณการส่งออกมีลดลงเรื่อยมาไม่ครบตามจำนวนโควตาที่ได้รับ 5.25 ล้านตันต่อปี ซึ่งมีสาเหตุหลัก 2 ประการคือ ประการแรกเกิดจากการที่ผลผลิตหัวมันสดขาดตลาดเนื่องจากเกิดการแย่งซื้อของโรงงานแปรรูปมัน ทำให้ไม่มีผลผลิตหัวมันสดป้อนโรงงานมันสำปะหลังอัดเม็ดเพื่อผลิตส่งไปยังประชาคมยุโรปได้ครบตามโควตา ประการที่สองนับตั้งแต่การปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมเป็นต้นมาทำให้ราคามันสำปะหลังอัดเม็ดลดลงโรงงานผู้ผลิตมันสำปะหลังอัดเม็ดผลิตน้อยลงแม้ว่าปัจจุบันราคาจะสูงขึ้นก็ตามแต่ผู้ผลิตก็ยังรู้สึกว่าขนาดของตลาดมันสำปะหลังอัดเม็ดไม่มีความมั่นคงทางด้านราคา ทำให้ปริมาณการผลิตมันสำปะหลังอัดเม็ดเพื่อการส่งออกมีปริมาณไม่มากเหมือนเดิม นอกจากนี้คาดว่าในอนาคตราคาธัญพืชในประชาคมยุโรปจะลดลงบ้างเพราะการที่ประชาคมยุโรปทำการปรับอัตราพื้นที่ว่างเปล่าจากร้อยละ 15 เหลือร้อยละ 12 ในปี 2537 และจะเหลือเพียงร้อยละ 10 ในปี 2538 ซึ่งจะมีผลให้พื้นที่เพาะปลูกในประชาคมยุโรปมีมากขึ้นทำให้ประชาคมสามารถผลิตธัญพืชได้สูงขึ้นและมีผลให้ในอนาคตราคาธัญพืชในประชาคมยุโรปรวมทั้งมันสำปะหลังอัดเม็ดมีราคาลดลงอีก แต่ไม่ลดลงเท่ากับช่วงปีแรกของการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม

นโยบายและแนวทางการแก้ไข

แม้ว่าสถานการณ์ในปัจจุบัน ภาวะราคามันสำปะหลังของประเทศไทยที่ส่งออกไปยัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประชาคมยุโรปจะมีราคาที่สูงขึ้นก็ตาม แต่สถานการณ์นี้เป็นเพียงภาวะที่เกิดขึ้นเพียงชั่วคราวชั่วคราวเท่านั้น เพราะหากว่าเมื่อภาวะขาดแคลนธัญพืชในประชาคมยุโรปหมดลงไปผลจากการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมกันก็จะกลับมามีผลกระทบต่งที่หน่วยงานต่างๆได้คาดการณ์ไว้ ดังนั้นการที่จะหวังพึ่งแต่เพียงตลาดประชาคมยุโรปเพียงอย่างเดียวต่อไปจะไม่เป็นผลดี ทางหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐบาล และเอกชนจึงได้มีนโยบายและมาตรการต่างๆป้องกันแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้น ซึ่งนโยบายและมาตรการต่างๆเหล่านี้บางนโยบายก็มีขึ้นมาก่อนที่จะมีการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมกัน แต่อย่างไรก็ตามนโยบายเหล่านี้ก็มีผลช่วยให้ภาวะการค้ำประกันสำปะหลังของไทยมีเสถียรภาพมากยิ่งขึ้น แม้ว่านโยบายเหล่านี้จะไม่ได้เกิดขึ้นเพราะผลกระทบจากการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมกันโดยตรง

นโยบายและมาตรการที่ได้ดำเนินการก่อนการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมกัน

ด้านการผลิต

1. การรักษาระดับการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการ และอยู่ในเขตที่กำหนดโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมาตรการดำเนินการได้แก่
 - 1.1 กำหนดเขตเศรษฐกิจสำหรับมันสำปะหลังซึ่งได้เริ่มดำเนินการในปี 2526 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการส่งเสริมการปลูกมันสำปะหลัง ให้มีปริมาณสอดคล้องกับความต้องการของตลาดต่างประเทศและรักษาระดับราคาให้เป็นธรรมแก่เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังตลอดจนจัดสรรการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศทางการผลิตที่มีอยู่ให้เหมาะสม ซึ่งเขตเศรษฐกิจสำหรับมันสำปะหลังมี 23 จังหวัด โดยเป็นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 17 จังหวัดและภาคตะวันออก 6 จังหวัด
 - 1.2 การจดทะเบียนผู้ปลูกมันสำปะหลังซึ่งได้เริ่มดำเนินการในปี 2528 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การดำเนินนโยบายต่างๆ ของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับมันสำปะหลัง เป็นไปด้วยดีและสามารถกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเป็นผลดีในการดำเนินมาตรการต่างๆของรัฐอย่างไรก็ตามมาตรการนี้ดำเนินการไม่ค่อยได้ผลเนื่องจากเกษตรกรไม่เห็นความสำคัญของการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกมันสำปะหลัง ประกอบกับรัฐบาลไม่ได้มีมาตรการบังคับหรือบทลงโทษต่อผู้ไม่ปฏิบัติตาม ดังนั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกษตรกรจึงไม่ได้ให้ความสนใจร่วมมือในการขึ้นทะเบียนดังกล่าว

2. โครงการปลูกพืชขึ้นทดแทนมันสำปะหลัง ประเทศยุโรปได้จำกัดการนำเข้ามันสำปะหลังอัดเม็ดจากประเทศไทยตั้งแต่ปี 2525 เป็นต้นมา จึงทำให้อุปทานมากเกินความต้องการตลาดส่งผลให้ราคาหัวมันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้มีราคาตกต่ำ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้จัดทำโครงการปลูกพืชขึ้นทดแทนมันสำปะหลัง ทั้งนี้เพื่อให้ผลผลิตสอดคล้องกับความต้องการของตลาด และให้เกษตรกรที่ลดพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังมีรายได้จากการปลูกพืชอื่นใกล้เคียงกับมันสำปะหลัง เมื่อพิจารณาการดำเนินงานของโครงการแล้วจะเห็นได้ว่าด้านการผลิตโครงการประสบผลสำเร็จเนื่องจากในแต่ละปีสามารถดำเนินการได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 90 ของพื้นที่เป้าหมาย (ตารางที่ 14) เกษตรกรได้หันไปปลูกพืชขึ้นทดแทนมันสำปะหลังแต่ด้านการตลาดเกษตรกรประสบปัญหา เช่น ข้าวโพงแดง เกษตรกรขายไม่ได้ในราคาประกันและจู้รับซื้ออยู่ห่างไกล

ด้านการส่งออก

จากการที่ประเทศยุโรปจำกัดปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทยตั้งแต่ปี 2525 เป็นต้นมา เพื่อรักษาระดับราคาขายมันสำปะหลังอัดเม็ดในประเทศยุโรปให้อยู่ในระดับสูงอื่นจะส่งผลให้ราคาหัวมันสดที่เกษตรกรได้รับอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ กระทรวงพาณิชย์โดยกรมการค้าต่างประเทศจึงได้จัดระเบียบการส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดไปยังประเทศยุโรปดังนี้

1. มาตรการจูงใจ เพื่อผลักดันให้มีการส่งมันสำปะหลังอัดเม็ดออกไปยังตลาดนอกประเทศยุโรป ซึ่งจะเป็นทางหนึ่งที่ช่วยระบายผลผลิตส่วนเกินออกไปยังตลาดอื่น กระทรวงพาณิชย์จึงได้ดำเนินมาตรการนี้ โดยเริ่มดำเนินการในปี 2527 ในแต่ละปีอัตราส่วนมาตรการจูงใจก็จะแตกต่างกันแม้แต่ปีเดียวกันก็จะแตกต่างกันซึ่งขึ้นกับสถานการณ์ในปีนั้น (ตารางที่ 15)

2. มาตรการตรวจสอบ ตักเตือน การการค้าต่างประเทศจะจัดสรรปริมาณมันสำปะหลังอัดเม็ดที่จะส่งออกไปประเทศยุโรปให้แก่ผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังรับอนุญาตตามมาตรการตรวจสอบ โดยกรมการค้าต่างประเทศจัดให้มีการตรวจสอบปริมาณมันสำปะหลังอัดเม็ดที่ผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังรับอนุญาตมีอยู่ในครอบครองตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขที่กรมการค้าต่างประเทศกำหนด แล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 14 ผลการดำเนินงานของโครงการปลูกพืชทดแทนมันสำปะหลัง

ปี/ฤดูปลูก	พื้นที่เป้าหมาย (ไร่)	พื้นที่ปลูกจริง (ไร่)	อัตราร้อยละจาก พื้นที่เป้าหมาย	จำนวนเกษตรกร (คน)
2527/28 ^{1/}				
(ฤดูปลูกปลายฝน)	300,000	286,369	95.5	28,727
2528/29 ^{2/}				
(ฤดูปลูกต้นฝน)	656,387	652,966	99.5	66,910
(ฤดูปลูกปลายฝน)	335,227	262,032	78.2	21,045
2529/30 ^{3/}				
(ฤดูปลูกต้นฝน)	743,548	722,717	97.2	72,571
(ฤดูปลูกปลายฝน)	189,053	179,268	94.8	11,736

หมายเหตุ 1/ ปี2527/28 ชนิดพืชที่ทำการปลูกทดแทนคือ ถั่วเขียวพืชมันและข้าวฟ่างลูกผสมสีแดง
 2/ ปี2528/29 ชนิดพืชที่ทำการปลูกทดแทนคือ ข้าวโพดลูกผสม ข้าวโพดสุวรรณ1
 ข้าวฟ่างลูกผสมสีแดง1 ข้าวไร่ ถั่วเขียวพืชมัน ถั่วลิสงและปอแก้ว
 3/ ปี2529/30 ชนิดพืชที่ทำการปลูกทดแทนคือ ข้าวโพดลูกผสม ข้าวโพดสุวรรณ1 ข้าว
 ฟ่างลูกผสมสีแดง ข้าวไร่ ถั่วเขียวพืชมัน ถั่วลิสง ถั่วเหลือง ปอแก้ว ปอกระเจา
 งา กระเจียบแดง ฝ้าย ละหุ่ง แดงโม และผลไม้ยืนต้น

ที่มา : (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร , 2537)

นำผลการตรวจสอบมาเป็นเกณฑ์พิจารณากำหนดปริมาณมันสำปะหลังอัดเม็ด ที่จะจัดสรรให้แก่ผู้ส่ง
 ออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังรับอนุญาตแต่ละราย มาตรการนี้จะช่วยรักษาระดับราคาหัวมันสดให้มี
 เสถียรภาพ ในแต่ละปีกระทรวงพาณิชย์ได้มีการกำหนดวันตรวจเช็คสต็อกและการส่งออกเป็นงวดๆ
 เพื่อให้ปริมาณการส่งออกเป็นไปอย่างสม่ำเสมอและสอดคล้องกับภาวะตลาด โดยแยกกล่าวได้ดังนี้
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปี 2527-2532 จัดสรรการส่งออกเป็น 7 งวด

ปี 2533-2535 จัดสรรการส่งออกเป็น 5 งวด

3. มาตรการตรวจสอบประวัติ กรมการค้าต่างประเทศจะจัดสรรโควตาให้แก่ผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังรับอนุญาต ตามประวัติการส่งออกของผู้ส่งออกแต่ละรายที่ส่งออกไปยังประชาคมยุโรป

4. มาตรการโควตาสำรอง เพื่อประโยชน์ในการบริหารการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง กรมการค้าต่างประเทศและกระทรวงพาณิชย์ จึงสำรองปริมาณการส่งออกไปยังประชาคมยุโรปไว้จำนวนหนึ่ง แล้วนำมาจัดสรรให้แก่ผู้ส่งออก ตามมาตรการหรือหลักเกณฑ์และวิธีการที่กรมการค้าต่างประเทศจะประกาศขึ้นภายหลัง โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ 15 อัตราส่วนมาตรการจูงใจในการส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ด

ปี	อัตราส่วน (นอกประชาคมยุโรป : ในประชาคมยุโรป)
2527	1-1.25 : 1
2528	1-1.25 : 1
2529	1-1.25 : 1
2530	1 : 1
2531	1 : 1-1.3
2532	1 : 1-1.3
2533	1 : 0.7-1
2534	1 : 1-1.5
2535	1 : 1.3-1.4

ที่มา : (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร , 2537)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นโยบายและมาตรการที่ดำเนินการภายหลังการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม

ด้านการผลิต

1. แผนการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต ได้แก่โครงการพัฒนาการผลิตมันสำปะหลัง เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการผลิตและการตลาด เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันกับประเทศอื่นๆ และช่วยลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการเพาะปลูกด้วยวิธีการกระจายมันสำปะหลังพันธุ์ดี ได้แก่ ระยอง3 ระยอง60 ระยอง90 ศรีราชา1 และเกษตรศาสตร์ 50 ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพราะมันสำปะหลังพันธุ์ดีเหล่านี้จะช่วยให้ผลผลิตเฉลี่ยประมาณไร่ละ 3.1-4.2 ตัน และเปอร์เซ็นต์แป้งในมันสำปะหลังมีสูงกว่าเดิมคือประมาณร้อยละ 20-25 (ตารางที่ 16) ในปัจจุบันเกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงใช้พันธุ์พื้นเมืองซึ่งเปอร์เซ็นต์แป้งในหัวมันสำปะหลังไม่มากนักและผลผลิตต่อไร่ต่ำ จากการสำรวจของกรมส่งเสริมการเกษตรพบว่าในปี 2534 มีการกระจายพันธุ์ดี(ระยอง3)ได้เพียง 340,000 ไร่หรือประมาณร้อยละ 3-4 ของพื้นที่ปลูกทั้งหมดดังนั้นกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงได้จัดทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลังด้านการผลิตและการตลาดโดยผ่านคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2535 โดยเร่งผลิตพันธุ์หลักและพันธุ์ขยายเพื่อกระจายพันธุ์ดีไปสู่เกษตรกรให้ทั่วถึงรวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตมันสำปะหลังที่มีคุณภาพดีเปอร์เซ็นต์แป้งในหัวมันสูงและส่งเสริมตลาดแป้งมันสำปะหลังที่จะขยายตัวในอนาคตโดยเริ่มดำเนินการในปี 2536-2540 เมื่อสิ้นสุดโครงการในปี 2540 คาดว่าพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังพันธุ์ดีจะมีทั้งหมดประมาณ 2.28 ล้านไร่ (รวมพื้นที่เพาะปลูกพันธุ์ดีที่เกษตรกรขยายพันธุ์ได้เองตามธรรมชาติ)

2. โครงการปรับโครงสร้างการผลิตในเขตพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงพาณิชย์ได้พิจารณาร่วมกันเห็นว่า มันสำปะหลังเป็นพืชที่มีปัญหาทั้งทางด้านการผลิตและราคา ดังนั้นกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงกำหนดนโยบายปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรและเสนอโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรสำหรับดำเนินการในปี 2537 ต่อคณะรัฐมนตรีซึ่งได้รับอนุมัติให้ดำเนินการในวันที่ 18 พฤษภาคม 2536 เพื่อดำเนินการในปี 2537 พร้อมงบประมาณดำเนินการซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ และการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 16 ผลผลิตต่อไร่และเปอร์เซ็นต์แป้งมันในหัวมันสำปะหลังพันธุ์ต่างๆ

พันธุ์	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)	ปริมาณแป้งมันในหัว (ร้อยละ)
พันธุ์พื้นเมือง	2.1-2.4	18
พันธุ์ระยอง3	3.4	24
พันธุ์ระยอง60	3.2-4.2	20-24
พันธุ์ระยอง90	3.8	24.9
พันธุ์ศรีราชา1	4.1	21.9
พันธุ์เกษตรศาสตร์50	4.5	21.9

ที่มา : (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร , 2537)

สนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็นแก่เกษตรกร และได้มอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้ดูแล โดยกำหนดให้ทำการปรับโครงสร้างการผลิตในเขตเศรษฐกิจมันสำปะหลัง 23 จังหวัด ได้แก่ เลข นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ชัยภูมิ ยโสธร อุดรธานี ขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ นครพนม สกลนคร หนองคาย มุกดาหาร ระยอง และเชิงเทรา ชลบุรี ปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด และนอกเขตเศรษฐกิจมันสำปะหลัง 18 จังหวัด ได้แก่ ตาก สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี อุทัยธานี ชัยนาท ลพบุรี กำแพงเพชร พิจิตร พิษณุโลก นครสวรรค์ นนทบุรี เพชรบูรณ์ ลำปาง สระบุรี เชียงราย ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี และพะเยา โดยกำหนดนโยบาย ลดพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง (ตารางที่ 17) และให้เกษตรกรหันไปทำกิจกรรมการเกษตรอื่นแทน เช่น การปลูกไม้ยืนต้นเศรษฐกิจ ทำไร่นาสวนผสม เลี้ยงปลา และการเลี้ยงโคเนื้อ หรือโคนม

ซึ่งคาดว่าผลจากโครงการในปี 2537 ซึ่งเป็นปีแรกของการดำเนินงานการลดพื้นที่ ปลูกมันสำปะหลัง 400,000 ไร่แรก คาดว่าจะทำให้เกษตรกรสามารถสร้างรายได้สุทธิรวม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 18 มาตรการจัดสรรปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไปยังประชาคมยุโรป

(หน่วย : ตัน)

มาตรการ	2536	2537	2538
มาตรการจูงใจ	2,625,000	250,000	-
มาตรการตรวจสอบสต็อก	2,100,000	3,500,000	3,000,000
มาตรการโควต้าสำรอง	525,000	-	750,000
มาตรการตรวจสอบประวัติ	-	1,500,000	1,500,000
รวม	5,250,000	5,250,000	5,250,000

ที่มา : (กระทรวงพาณิชย์ , 2538)

นี้ได้ยกเลิกไป ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตลาดประชาคมยุโรปไม่เป็นที่สนใจของผู้ส่งออกเหมือนเดิมทำให้มาตรการจูงใจเลิกใช้ไปในที่สุด ซึ่งน่าจะเป็นผลมาจากการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมส่วน มาตรการตรวจสอบสต็อกก็ยังคงใช้เหมือนเดิมมีการเพิ่มขึ้นเป็น 3 ล้านตัน ในปี 2538 จากเดิม 2.1 ล้านตันในปี 2536 และมาตรการตรวจสอบประวัติได้มีการกลับมาใช้อีกหลังจากที่ยกเลิกใช้ใน ปี 2536

นอกจากมาตรการทางด้านการผลิตและการส่งออกของรัฐดังกล่าวมาข้างต้นในภาค เอกชนได้มีการจัดตั้งมูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่ส่งเสริม นโยบายและมาตรการของรัฐ อีกทั้งสนับสนุนการดำเนินการของเอกชนในการพัฒนากิจการ มันสำปะหลังให้เกษตรกรมีรายได้เท่ากับพืชไร่ เศรษฐกิจที่สำคัญอื่นๆ ทางมูลนิธิสถาบันพัฒนามัน สำปะหลังแห่งประเทศไทยมีแนวดำเนินงานเพื่อการปรับโครงสร้างการผลิต การใช้ และการส่ง ออกมันสำปะหลังของประเทศไทย ให้บังเกิดผลดีต่อเศรษฐกิจการค้าของประเทศไทยในอนาคต อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ บทบาทหน้าที่ที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในขั้นแรกของการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดำเนินงานของมูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทยแห่งนี้ โดยมีแนวทาง 3 ประการคือ

1) การลดต้นทุนการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีหลักการดำเนินงานที่สำคัญคือการสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาวิจัยด้านการปรับเปลี่ยนพันธุ์มันสำปะหลัง และวิธีการปลูก เพื่อให้ได้พันธุ์ที่มีผลผลิตสูงและเนื้อแป้งในหัวมันสูงกว่าพันธุ์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้มูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย จะต้องทำการเร่งรัดการกระจายพันธุ์ที่ให้ผลผลิตต่อไร่สูงออกไปสู่เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง

2) การใช้มันสำปะหลังเป็นอาหารสัตว์ เนื่องจากการผลิตอาหารสัตว์ภายในประเทศไทยมีการใช้มันสำปะหลังเป็นส่วนผสมน้อยมากขณะที่มีการนำวัตถุดิบที่ให้คุณค่าทางอาหารโปรตีนเข้ามาใช้มากซึ่งมีผลทำให้ต้นทุนการผลิตอาหารสัตว์ภายในประเทศค่อนข้างสูง ทางมูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทยต้องดำเนินการส่งเสริมการใช้มันสำปะหลังเพิ่มขึ้น เพื่อสร้างโอกาสและความเป็นไปได้ ที่จะนำมันสำปะหลังมาใช้ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ภายในประเทศให้มากขึ้น

3) การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาการแปรรูปมันสำปะหลังเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ที่มีมูลค่าเพิ่ม (Value Added) สูง เพื่อให้เป็นแหล่งรับซื้อหัวมันสำปะหลังสดแทนอุตสาหกรรมมันอัดเม็ด ซึ่งเป็นแนวทางใหม่ของธุรกิจมันสำปะหลังไทยให้มีการพัฒนาการแปรรูปมันสำปะหลังออกมาเป็นสินค้าที่มีตลาดรองรับและมีคุณภาพ ปัจจุบันแม้จะได้มีการแปรรูปมันสำปะหลังออกมาในรูปของผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ในงานอุตสาหกรรมต่างๆ และก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มได้สูงกว่าเดิมหลายชนิด ได้แก่ การแปรรูปมันสำปะหลังให้มีคุณสมบัติตรงกับความต้องการนำไปใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าบางชนิดเช่น Convert-Starch Alpha-Starch Oxidized-Starch และ Dextrin เป็นต้น รวมทั้งสนับสนุนให้มีการใช้มันสำปะหลังภายในประเทศในอุตสาหกรรมต่อเนื่องได้แก่ อุตสาหกรรมสารความหวาน อุตสาหกรรมฟรักโตส อุตสาหกรรมกระดาษ อุตสาหกรรมผงชูรส และไลซีนและการใช้มันสำปะหลังเพื่อเป็นเชื้อเพลิงในการผลิตแอลกอฮอล์ก็ตามแต่ในการผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมันสำปะหลังจำเป็นต้องตระหนักถึงเรื่องของตลาดรองรับ คุณภาพ และราคาที่สามารถแข่งขันในตลาดเป็นสิ่งสำคัญด้วย

การกำหนดมาตรการหรือนโยบายด้านการผลิต และการส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดในการช่วยเหลือชาวไร่มันสำปะหลังเป็นสิ่งที่ดี แสดงให้เห็นถึงความจริงจังในความร่วมมือที่จะช่วยเหลือเกษตรกรให้มีรายได้ที่เพิ่มขึ้น การแปลงนโยบายสู่ภาคปฏิบัติเป็นสิ่งจำเป็นเร่งด่วนที่ต้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำเนิการ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถปรับตัวทันต่อการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมที่ได้ประกาศใช้
 แนวทางสำคัญที่ควรปฏิบัติเป็นอันดับแรก นอกเหนือจากการเร่งระบายผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไปยัง
 ประชาคมยุโรปให้ครบตามโควตาที่ได้รับในแต่ละปี คือการสนับสนุนให้โรงงานแปรรูปผลผลิต
 มันสำปะหลังภายในประเทศหันมาซื้อหัวมันสดเป็นวัตถุดิบในการผลิตให้มากขึ้น นั่นคือควรเน้น
 นโยบายการพึ่งพาตนเองในการระบายผลผลิตหัวมันสดแทนที่จะพึ่งตลาดต่างประเทศเป็นหลัก ขณะ
 เดียวกันควรเร่งขยายหาดตลาดผลิตภัณฑ์แปรรูปมันสำปะหลังที่มีศักยภาพด้านการตลาดส่งออกสูงโดย
 เฉพาะอย่างยิ่งแป้งมันคุณภาพดี (Super High Grade) มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะนอกจากตลาดส่งออก
 ที่สำคัญอย่าง ญี่ปุ่น ไต้หวัน อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา และฮ่องกง มี
 แนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ประเทศไทยยังประสบกับความสำเร็จในการขยายตลาดแป้งมัน
 สำปะหลังไปยังเกาหลีใต้ นอกจากนี้มาตรการที่จะช่วยสนับสนุนให้โรงงานแป้งมันสำปะหลังหันมา
 ผลิตแป้งมันสำปะหลังมากขึ้นคือการกำหนดปรับลดอัตราค่าไฟฟ้าให้กับโรงงานแป้งมันสำปะหลังในช่วง
 เดือนพฤศจิกายนถึง เมษายนทุกปี เนื่องจากเป็นช่วงที่ผลผลิตมันสำปะหลังออกสู่ตลาดมากและการ
 ปรับลดอัตราค่าไฟฟ้างดังกล่าวควรดำเนินการในช่วงเวลา 18.30-21.30 น. ที่เก็บค่าไฟฟ้าสูง
 กว่าปกติให้เท่ากับช่วงเวลาปกติคือเวลา 8.00-18.30 น. เพราะหากสามารถปรับลดค่าไฟฟ้า
 ในช่วงเวลาดังกล่าวได้ โรงงานแป้งมันสำปะหลังจะทำการผลิตได้อย่างต่อเนื่องอันเป็นการช่วย
 ลดต้นทุนการผลิตลง และที่สำคัญคือการผลิตในช่วงเวลาดังกล่าวจะสามารถใช้หัวมันสดเป็นวัตถุดิบ
 ในการผลิตสูงถึงวันละ 6,000 ตัน จึงนับเป็นวิธีการระบายปริมาณผลผลิตหัวมันสดส่วนเกินได้เป็น
 อย่างดี อีกทั้งยังช่วยให้ปริมาณการผลิตแป้งมันสำปะหลังเพิ่มขึ้นสอดคล้องกับความต้องการของตลาด
 ที่มีแนวโน้มสูงขึ้นและยังเป็นการลดการพึ่งพาส่งออกประชาคมยุโรปอีกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

ในระหว่างปี 2533-2538 ประเทศไทยส่งออกมันสำปะหลังไปยังต่างประเทศปีละ 7-8 ล้านตัน เป็นมูลค่ากว่า 20,000 ล้านบาท การส่งออกต้องพึ่งประชาคมยุโรปเป็นหลัก มันสำปะหลังที่ส่งออกส่วนมากจะอยู่ในรูปของมันสำปะหลังอัดเม็ด ทั้งนี้เนื่องจากขายได้ในระดับราคาที่สูงกว่ามากเมื่อเทียบกับราคาที่ขายได้ในตลาดอื่นๆ แต่การส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไปยังตลาดประชาคมยุโรปถูกจำกัดโควตาไว้ให้ส่งออกได้เพียงปีละ 5.25 ล้านตัน แต่ผลผลิตมันสำปะหลังมีประมาณ 20-21 ล้านตันหัวมันสดหรือประมาณ 8 ล้านตันมันอัดเม็ดประกอบกับการที่ทางประชาคมยุโรปได้ทำการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม ด้วยการปรับลดราคาประกันสินค้าเกษตรลงภายในระยะเวลา 3 ปีนับตั้งแต่ 1 กรกฎาคม 2536 เป็นต้นมาทำให้ราคาธัญพืชในประชาคมยุโรปลดลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อเนื้อถึงมันสำปะหลังอัดเม็ดที่ประชาคมยุโรปเคยนำเข้าไปทดแทนธัญพืชในการผลิตอาหารสัตว์ซึ่งเคยได้เปรียบทางด้านราคาส่งออกที่ต่ำกว่า ทำให้ประเทศไทยต้องลดราคามันสำปะหลังอัดเม็ดตาม ทั้งนี้ในปีแรกของการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมจะทำให้ราคาประกันลดลงทันทีร้อยละ 20 นอกจากการลดราคาประกันลงแล้วก็ยังมีมาตรการทางด้านภาษี ซึ่งจะเป็นตัวป้องกันมิให้ธัญพืชจากต่างประเทศที่มีราคาต่ำกว่าเข้ามาแข่งขันนอกจากนี้ยังมีมาตรการจ่ายเงินชดเชยให้กับเกษตรกรที่ลดพื้นที่เพาะปลูกลง โดยปล่อยให้มีพื้นที่ว่างเปล่าไว้อย่างน้อยร้อยละ 15

ส่วนสาเหตุที่ประชาคมยุโรปต้องทำการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม เนื่องมาจากการสนับสนุนเกษตรกรให้ขายผลผลิตได้ในราคาที่สูงได้จูงใจให้เกษตรกรเพิ่มผลผลิตอย่างมากมาซึ่งทำให้ประชาคมยุโรปต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ที่จะรับซื้อผลผลิตการเกษตรที่เหลือจากการบริโภคในประชาคมยุโรปเข้าเก็บเป็นสต็อกในปริมาณที่สูงถึง 32 ล้านตัน

ซึ่งผลจากการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมประเทศไทยได้คาดการณ์ว่าจะส่งผลกระทบต่อด้านลบกับผลผลิตมันสำปะหลังของไทยเพราะการที่ระดับราคาธัญพืชในประชาคมยุโรปมีราคาต่ำลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใกล้เคียงกับระดับราคาในตลาดโลกจะทำให้ระดับราคามันสำปะหลังอัดเม็ดของประเทศไทยลดลง สร้างความเสียหายให้กับผู้ส่งออกของประเทศไทยและเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง การที่ระดับราคาธัญพืชในประชาคมยุโรปลดต่ำลง มีผลทำให้ผู้ผลิตอาหารสัตว์ในประชาคมยุโรปหันไปใช้ธัญพืชอื่นๆที่ปลูกในประชาคมยุโรปแทนมันสำปะหลังอัดเม็ด โดยทางด้านการผลิตทำให้เกษตรกรต้องลดระดับการปลูกมันสำปะหลังลง อันเนื่องมาจากภาวะการตกต่ำของราคาของมันสำปะหลังอัดเม็ดส่งผลให้ระดับราคาหัวมันสดที่เกษตรกรขายได้มีราคาต่ำลงด้วย ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงภายหลังการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม มีผลทำให้ในปีแรกของการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมระดับราคาหัวมันสดและมันสำปะหลังอัดเม็ดมีราคาลดลงอย่างมากส่วนผลผลิตหัวมันสดมีปริมาณลดลงเช่นกัน ประกอบกับการที่รัฐมีนโยบายลดพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังลงด้วยทำให้พื้นที่และผลผลิตมันสำปะหลังลดลงอย่างเห็นได้ชัด

อย่างไรก็ตามในปีที่สองของการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมระดับราคามันสำปะหลังอัดเม็ดกลับมีราคาที่สูงขึ้นตรงข้ามกับที่คาดการณ์ไว้ เนื่องจากผลผลิตธัญพืชในประชาคมยุโรปมีปริมาณลดลงเป็นอย่างมาก ประกอบกับสต็อกธัญพืชในประชาคมยุโรปก็มีปริมาณลดลงไม่พอกับความต้องการเป็นผลทำให้ราคาธัญพืชในประชาคมยุโรปกลับสูงขึ้นอีกซึ่งมีสาเหตุหลักสามประการคือ ประการแรกภัยธรรมชาติทำให้ผลผลิตธัญพืชไม่เพียงพอ ประการที่สองคือการปล่อยพื้นที่เพาะปลูกให้ว่าง (Set Aside) ตามการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมทำให้พื้นที่เพาะปลูกมันน้อยลงและประการที่สาม คือความต้องการใช้ธัญพืชในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ภายในประชาคมยุโรปมีสูงขึ้นซึ่งสาเหตุทั้งสามประการนี้ทำให้ระดับราคาธัญพืชในประชาคมยุโรปสูงขึ้น ส่งผลให้มันสำปะหลังอัดเม็ดมีราคาสูงขึ้นตาม ซึ่งเป็นผลตรงข้ามกับที่ได้คาดการณ์เอาไว้ ซึ่งส่งผลให้ระดับราคามันสำปะหลังอัดเม็ดกลับมามีราคาสูงขึ้น และส่งผลถึงระดับราคาขายหัวมันสดที่เกษตรกรได้รับอีกด้วย นอกจากนี้การที่ระดับราคาหัวมันสดสูงขึ้นยังมีผลมาจากปัจจัยภายในประเทศด้วย คือการที่ระดับราคาแป้งมันสำปะหลังสูงขึ้น ทำให้เกิดการแย่งซื้อผลผลิตมันสำปะหลังระหว่างผู้ผลิตแป้งมันสำปะหลังกับผู้ผลิตมันสำปะหลังอัดเม็ดทำให้ผลผลิตมันสำปะหลังขาดตลาด

อย่างไรก็ตามแม้ว่าในปัจจุบัน มันสำปะหลังอัดเม็ดยังคงมีราคาที่สูงรวมทั้งปริมาณความต้องการจากประชาคมยุโรปก็ยังอยู่ในเกณฑ์ดี แต่ในอนาคตเมื่อผลผลิตธัญพืชในประชาคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยุโรปกลับมีปริมาณสูงขึ้นดังเดิม ทำให้ระดับราคาและความต้องการมันสำปะหลังของประเทศไทย กลับลดลงไปอีก ดังนั้นทางภาครัฐจึงได้ออกนโยบายและมาตรการต่างๆขึ้นมารองรับสถานการณ์ โดยทางด้านการผลิตมีแผนการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลังให้ดีขึ้น โครงการปรับปรุงโครงสร้างการผลิตในเขตพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ส่วนทางด้าน การส่งออกยังคงใช้มาตรการ จัดสรรปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังที่กระทรวงพาณิชย์เป็นผู้ออก ซึ่งประกอบไปด้วย มาตรการจูงใจ มาตรการตรวจสอบสต็อก มาตรการตรวจประวัติ และมาตรการโควตาสำรอง โดยในระยะเบี่ยงกระทรวงฉบับปัจจุบัน พ.ศ. 2538 มาตรการจูงใจได้ยกเลิกการใช้ไปแล้ว นอกจากนี้ในส่วนของภาครัฐในภาคเอกชนได้มีการจัดตั้งมูลนิธิสถาบันพัฒนา มันสำปะหลังแห่งประเทศไทย ขึ้นมา เพื่อที่จะส่งเสริมนโยบายและมาตรการของรัฐบาลและสนับสนุนการค้าและการของเอกชนใน การพัฒนากิจการมันสำปะหลัง นอกจากนี้นโยบายและมาตรการต่างๆเหล่านี้การเปิดตลาดใหม่ให้กับ สินค้ามันสำปะหลังไทยรวมทั้งให้มีการวิจัยพัฒนาการใช้มันสำปะหลังและการเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้กับมัน สำปะหลังในการใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ขึ้นมาก็ยังเป็นทางออกอีกทางหนึ่งที่จะทำ ให้มันสำปะหลังเป็นสินค้าเกษตรที่สร้างรายได้ที่มั่นคงให้กับเกษตรกร

ข้อเสนอแนะ

1. ผลจากการปฏิรูปนโยบายการเกษตรรวม มีผลทำให้ระดับราคามันสำปะหลัง อัดเม็ดลดลง ดังนั้นการแก้ไขปัญหา มันสำปะหลังในอนาคตควรจะพึ่งพาแป้งมันสำปะหลังมากขึ้นโดย ให้มีการเจรจาเปิดตลาดแป้งมันสำปะหลัง กับประเทศที่มีความต้องการใช้แป้งมันสำปะหลังใน ปริมาณสูงแต่มีการกีดกันการนำเข้า เช่น ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้โดยอาศัยองค์การการค้าโลก (WTO) ที่สนับสนุนให้มีการค้าเสรีซึ่งประเทศไทยเป็นสมาชิกอยู่เข้ามาเป็นเครื่องมือช่วยเจรจาในการผลักดันให้มีการเปิดตลาดมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยในการพัฒนาการแปรรูป มันสำปะหลังให้เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นเพื่อให้เป็นอุตสาหกรรมที่รองรับผลผลิตมัน สำปะหลังแทนอุตสาหกรรมมันสำปะหลังอัดเม็ด

2. เพื่อเป็นการลดการพึ่งพาสหรัฐอเมริกา ซึ่งในปัจจุบันผลจากการปฏิรูป นโยบายการเกษตรรวม ทำให้อนาคตของมันสำปะหลังอัดเม็ดของประเทศไทยที่ส่งออกไปยัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประชาคมยุโรปขาดความมั่นคงและไร้เสถียรภาพ ดังนั้นการพึ่งพาตนเองโดยการสนับสนุนให้มีการใช้มันสำปะหลังภายในประเทศในอุตสาหกรรมต่างๆ ให้มากขึ้น เช่น อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมแป้งมัน จะเป็นการลดการพึ่งพาลาดประชาคมยุโรปได้อีกทางหนึ่ง

3. ผลกระทบจากการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมของประชาคมยุโรป ต่อระดับราคาหัวมันสำปะหลังที่เกษตรกรได้รับมีแนวโน้มลดลง ดังนั้นการส่งเสริมให้มีการศึกษาถึงวิธีการลดต้นทุนการผลิต เช่นการใช้หัวมันพันธุ์ดีที่ให้ผลผลิตต่อไร่สูง จะเป็นการช่วยลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรซึ่งจะทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

กรมการค้าต่างประเทศ . 2535 . เอกสารประกอบการสัมมนาผลกระทบต่อการค้า

มันสำปะหลังไทย อันเนื่องมาจาก การปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมของประชาคม

เศรษฐกิจยุโรป เรื่อง Reform of the EC Common Agricultural Policy .

25-26 มิถุนายน 2535 . (ไม่ระบุสำนักพิมพ์) .

_____ . 2536 . ระเบียบกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการจัดสรรปริมาณการส่งออก

ผลิตภัณฑมันสำปะหลังไปยังสหภาพยุโรปประจำปี 2537 (ฉบับที่1) พ.ศ.2536 .

(อัดสำเนา) .

_____ . 2537ก . ระเบียบกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการจัดสรรปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ

มันสำปะหลังไปยังสหภาพยุโรปประจำปี 2538 (ฉบับที่1) พ.ศ.2537 . (อัดสำเนา) .

_____ . 2537ข . รายงานผลการศึกษาและดำเนินงานตามโครงการฝึกอบรมและพัฒนา

ข้าราชการระดับ 1-5 กลุ่มสินค้ามันสำปะหลัง . (อัดสำเนา) .

_____ . 2538ก . ระเบียบกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการจัดสรรปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ

มันสำปะหลังไปยังสหภาพยุโรปประจำปี 2539 (ฉบับที่1) พ.ศ.2536 . (อัดสำเนา) .

_____ . 2538ข . มันสำปะหลัง . (ไม่ระบุสำนักพิมพ์) .

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ . 2537 . เอกสารประกอบการสัมมนาการค้าระหว่างประเทศ

กับการส่งออกของภาคตะวันออก เรื่อง สถานการณ์สินค้าสำคัญของภาคตะวันออก

(สินค้าเกษตรกรรม ประมงและอุตสาหกรรม) 11 มีนาคม 2537 . (ไม่ระบุสำนักพิมพ์) .

_____ . 2538 . ปริมาณและมูลค่าการส่งออกมันอัดเม็ดของไทย . (อัดสำเนา) .

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

✓ กรมส่งเสริมการเกษตร . 2537 . โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร
ปี 2537-2539 . (ไม่ระบุสำนักพิมพ์) .

กระทรวงพาณิชย์ . 2536 . สถานการณ์มันสำปะหลัง . (อัสสาเนา) .

จินตนา บุญบังการ . 2536 . สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ . กรุงเทพมหานคร :
บริษัทประจักษ์พรวิทย์ จำกัด .

ชรินทร์ หาญสืบสาย . 2537 . ปัญหาการส่งออกมันสำปะหลังของประเทศไทย . กรมการค้า
ต่างประเทศ . กระทรวงพาณิชย์ .

ชัยวุฒิ ชัยพันธุ์ . 2532 . "การจำกัดการส่งออกด้วยความสมัครใจในภาคเกษตรกรรม : ศึกษา
กรณีมันสำปะหลังของไทย" . วารสารคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ . 16(1) .
น.88-96 .

ณ กาฬ วิไลย . 2535 . "มันสำปะหลังอนาคตมีคมน" . อีคอนนิวส์ .
(6-12 กรกฎาคม 2535) : น. 38-41 .

นิรนาม . 2538 . "มันสำปะหลังอัดเม็ด" . เศรษฐกิจการพาณิชย์ .
(มีนาคม-เมษายน 2538) : น. 25-32 .

เพ็ญใจ เลิศเกียรติศักดิ์ . การกำหนดนโยบายการจัดสรรโควตาการส่งออกผลิตภัณฑ์
มันสำปะหลังไปยังตลาดประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (EEC) . กรุงเทพมหานคร :
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท , จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .

✓ มนตรี ล้อม . 2536 . "การตลาดมันสำปะหลังไทย : ผลกระทบจาก CAP-Reform" .
สรุปข่าวธุรกิจ . 24(16) : น.31-36 .

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

_____ . 2537 . "ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง : ทิศทางการปรับตัวที่เหมาะสม" .

สรุปข่าวธุรกิจ . 25(6) : น.29-36 .

มูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย . 2536 . อนาคตตลาดอัญพืชและอัญพืชทดแทน
ในประชาคมยุโรป 16-17 ตุลาคม 2536 . ไม่ระบุสำนักพิมพ์ .

_____ . 2538 . ภาวะการค้ำมันสำปะหลังอัดเม็ดและราคาอัญพืชในตลาดเนเธอร์แลนด์
ระหว่างวันที่ 6-13 ธันวาคม 2538 . (อัดสำเนา) .

สมาคมการค้ามันสำปะหลังไทย . 2537 . รายงานประจำปี 2537 . กรุงเทพมหานคร .
โรงพิมพ์ศรีธรรมสาร .

_____ . 2538 . ราคามันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังปี 2536-2538 .
(อัดสำเนา) .

✓ สุสารทิพย์ นิลธูปัทธ . 2531 . "ปัญหานโยบายการผลิตผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง"
เศรษฐกิจปริทัศน์ . 10(7) : น.1-7 .

สำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ ณ กรุงบรัสเซลส์ . 2538 . วิเคราะห์ภาวะอัญพืชและอาหาร
สัตว์ในอียิปต์ผลกระทบต่อการส่งออกมันสำปะหลังไทย . (อัดสำเนา) .

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร . 2537 . นโยบายมันสำปะหลังปี 2534-2541 .
(ไม่ระบุสำนักพิมพ์) .

_____ . 2538 . พื้นที่ปลูกและผลผลิตมันสำปะหลังของไทย . (อัดสำเนา) .

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้นำไปเผยแพร่หรือต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้